

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 90 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon šte. 50, upravnštva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.348
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Ne bomo mirovali!

Italija je dežela skrajnosti: dežela največjih svetnikov in dežela največjih brezbožcev, dežela najvišje in obenem najnižje kulture, dežela Manzoni in Mazzini, in dežela Machiavellov in Mussolinijev. Marsikaj se zdi zato v Italiji razumljivo, kar bi drugod bilo nemogoče. Svet je na to že navajen in rabi zato za dejstva in dogodke v Italiji drugačno merilo nego v ostalih deželah. Toda končno mora imeti tudi italijanska skrajnost neke meje in tudi Italija se mora v družini evropskih narodov obnašati tako, da jo bo mogoče prenesti.

Ko smo dan na dan beležili čine nasilja in preganjanja fašistovskega režima proti naši narodni manjšini v Italiji, smo se na tihem vedno tolažili z mislijo, da se zla skrajnost italijanske nature skoro izigra in pride po tem do veljave plemenitosti in kulturnosti te narave. Rekli smo si tudi: fašizem se v vsem modernizira, pa mora končno izpremeniti tudi svoje cilje in metode nasproti narodnim manjšinam. Saj se pravo narodnih manjšin do lastnega kulturnega življenja čim dalje bolj uveljavlja in je jasno, da se bo morala tudi Italija prej ali slej ukloniti spoštovanju tega mednarodnega priznanega prava. Bilo bi za njo pač lepše, ako bi ga vsaj navidezno priznala sama od sebe, brez vidnega pritiska od zunaj.

Končno smo si mislili: Če je Italiji kolikaj resno do dobrih odnosov z Jugoslavijo, mora spoznati, da so taki odnosi med obema deželama mogoči le pod pogojem, da je položaj jugoslovanske narodne manjšine v mejah Italije tak, da ne žali jugoslovanskih narodov. Saj to ravno italijanski narod iz lastne izkušnje najbolje ve, kako peče celoto krivica, ki se godi njenemu delu pod tujim gospodstvom. Še več: italijanski narod je vedno smatral za svojo dolžnost, da nasproti trpljenju svojih bratov, pa naj so kjerkoli, ne ostane pasiven, marveč da nastopi v njihov prid z vsemi sredstvi. Tako se Italija še danes najzvišneje zavzema za Italijane v Tunisu in tudi peščice Italijanov, ki so še ostali v Jugoslaviji ni pozabila, marveč jim je zagotovila svobodo narodnokulturnega življenja na podlagi italijansko-narodne šole. Zvestoba in ljubezen do vseh raztresenih narodnih udov je ravno ena izmed najlepših potez italijanskega narodnega značaja.

Tembolj se moramo zato čuditi, da kažejo Italijani tako malo zmisla za isto plat narodnega čustvovanja pri drugih narodih. Ali mislijo, da Jugoslovani tega čustva ne poznamo ali pa na to njega nimamo pravice? To bi bila zaslepljenost, ki politično zrelemu narodu ne pristaja.

Na vsak način smo z gotovostjo upali, da bo Italija izpremenila svoj kurz nasproti naši narodni manjšini in skrbela za to, da se jugoslovanska javnost ne bo vznemirjala z vedno novimi pritožbami iz Julijske Krajine. Toda motili smo se. Italijanske oblasti so pravkar izdale novo odredbo, ki se dotika največje svetinje vsakega naroda: vere in s tem njegovih нравnih temeljev. Slovenskim otrokom se od vključno 4. razreda dalje ne sme podajati veronauk v materinem jeziku, marveč v italijanskem. Kjer bi slovenski duhovnik pouka v italijanskem jeziku ne hotel ali ne mogel sprejeti, se izroči pouk veronauka svetnim učnim močem. (Podrobnosti v »Slovenec« z dne 21. t. m.)

Na to pribijemo, da niti en slovenski otrok na Primorskem ne zna toliko italijansko, da bi mogel v tem jeziku s pridom poslušati veronauk. Istotako pribijamo, da je za učitelja veronauka poklican edinole duhovnik, ki po svoji posebni izobrazbi ne jamči samo za pravilno podajanje verskih resnic, marveč izvršuje obenem svoje duhovniško zvanje kot vzgojitelj mladine. Po novi odredbi italijanske šolske oblasti preti torej slovenski manjšini v Primorju nevarnost, da bo njen novi rod rastle brez zadostnega verskega pouka in vzgoje, da se bo torej odtujil veri in bo brez vse moralne opore prepuščen viharjem življenja. To presega pač vse, kar bi si smel kdorkoli dovoliti bodisi nasproti narodu bodisi nasproti posamezniku.

Mi najodločneje dvigamo svoj protest proti taki kršitvi najelementarnejših človeških pravic in obtožujemo Italijo zaradi tega prek vsem kulturnim svetom! Če že misli kak država, da sme svoji narodni manjšini vsiliti svoj jezik in svojo kulturo — te pravice nikdar nima, da bi mladino tega naroda moralno ubijala.

Miroljubni smo in iskreno želimo, da bi

Novo zasedanje narodne skupščine.

Parlament, ki nima dela.

OTVORITEV S KRALJEVIM UKAZOM.

Belgrad, 22. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne se je z današnjo sejo pričelo novo zasedanje. Ker je predsednik narodne skupščine Trifković še vedno bolan, je tej seji predsedoval podpredsednik Subotić, ki je okoli pol 12. otvoril sejo in prečital kraljevi ukaz, ki so ga poslanci poslušali stoje. Ukaz se glasi: »Na predlog predsednika našega ministrskega sveta in na osnovi čl. 52. ustave ter po zaslišanju našega ministrskega sveta smo sklenili in odločamo, da se seje narodne skupščine, sklicane v redno zasedanje 20. oktobra 1926, prične 22. oktobra 1926 s čitanjem tega ukaza. Predsednik našega ministrskega sveta naj ta ukaz izvrši. — Topola, 21. oktobra 1926.

Aleksander s. r.«

Po prečitavanju ukaza in zapisnika poslednje skupščinske seje je g. predsednik zaključil sejo. Pred tem pa je še sklical prihodnjo sejo za danes popoldne ob 6. uri s sledečim dnevnim redom: Volitve članov za finančni odbor, volitve odbora za razpravo zakonskega predloga o uravnavi agrar. odnosov v Dalmaciji.

ŽELEZNIČARSKI ZAKON.

Belgrad, 22. okt. (Izv.) Druga današnja seja narodne skupščine se je pričela malo po 6. uri. Pred dnevnim redom je predsednik obvestil narodno skupščino, da je železniški minister predložil narodni skupščini zakonski predlog o spremembi čl. 205. zakona o drž. železniškem osebju. Ta zakon govori o stalnosti železniškega osebja. Minister zahteva v svojem zakonskem predlogu od narodne skupščine, da to stalnost, ki bi jo železniško osebje sicer doseglo na 21. novembra 1926, odloži še za tri leta.

Proti temu zakonu je predvsem Jugosl. klub nastopil z energičnim protestom, katerega se je pridružila ostala opozicija.

Železniški minister zagovarja svoj predlog.

Železniški minister g. Vasa Jovanović je o svojem predlogu, ki gre za tem, da se železniško osebje vrže za tri leta v negotovost, v kratkem govoru povedal zagovor. Minister pravi, da je zakonski predlog predložil predvsem zaradi tega, ker to zahteva reorganizacija železniškega ministrstva. Reorganizacija železniškega ministrstva pa zahteva predvsem redukcijo uradništva in pa številne premitve. Redukcijo železn. uradništva zahteva zaradi tega, ker so vsa mesta prenapolnjena, premestitve pa, ker je potrebno, da uradništvo po možnosti spozna razmere pri drugih narodnostih.

Poslanec Žebot proti temu zakonu.

Proti zakonskemu predlogu je kot prvi govoril g. poslanec Žebot, ki je v svojem govoru izjavil sledeče:

V imenu Jugosl. kluba mi je čast izjaviti, da Jugosl. klub ne more in ne bo glasoval za nujnost tega predloga, da bi se podaljšala stalnost državnega železniškega osebja.

Razlogi: Kakor vidimo, je železničarsko osebje že samo po sebi radi redukcij in zmanjšanja raznih doklad in vsled raznih drugih težav dandanes nezadovoljno, a ga uprava tira vsak dan v še večjo nezadovoljnost. Medklic: »Tako je!« Zato se mi zdi čudno, kako je mogel g. minister priti s takšnim predlo-

gom na dan v času, ko vidimo, da se žuti železničarstvo v vseh delih naše države hudo prizadeto in prikrajšano v vseh svojih pravicah. V nobeni pokrajini in v nobeni evropski državi ne vidimo, da bi se na enak način, kakor pri nas, postopalo napram lastnim železniškim uslužbenecem. (Poslanec Franc Kremžar: »V treh letih ne bo nobenih železnic več, ker bodo pod tako upravo propadle tudi železnice!«)

Gospod minister, kakor tudi cela vlada, morata priznati, da so razmere na železnicah naše države naravnost kritične. Bati se je, da bo vsak čas nastopila katastrofa in da železnice ne bodo mogle več funkcionirati. Tembolj čudno je, kako je mogel g. minister v takih kritičnih časih priti s takim predlogom. V imenu Jugosl. kluba izjavljam, da z vslo odločnostjo protestiramo proti vladnemu predlogu in da bomo glasovali proti nujnosti tega predloga. (Živahno pritrdjevanje na levi.)

Po govoru g. posl. Žebota so od opozicije v imenu svojih skupin isto izjavili g. Pera Marković v imenu Dem. zajednice, posl. Vujičić v imenu zemljoradnikov, g. dr. Bazala v imenu hrvatskih federalistov. Proti predlogu je govoril tudi g. dr. Pivko, vendar se je splošno opazilo, da so bile njegove besede mile in da je bil njegov nastop bolj formalnega značaja. V dveh besedah je povedal, da njegov klub ne bo glasoval za predlog, dočim so sam. demokrati sicer zelo gostobesedni in kričavi. Ta rahli nastop g. dr. Pivka se je splošno opazil. Splošno je mnenje, da je v zvezi s prošnjo slovenskih samostojnih demokratov za njihov vstop v radikalno stranko.

Vladna večina je glasovala za nujnost predloga, ki pride pred poseben odbor.

VOLITVE V FINANČNI ODBOR.

Predvsem se je danes izvolil finančni odbor. Vloženih je bilo devet list. Radikalna lista je dobila 114 glasov in 13 članov, radičevci 46 glasov in 4 člane, demokrati 32 glasov in 3 člane, samostojni demokrati 23 glasov in 2 člane, Jugoslovanski klub 18 glasov in 2 člane (gg. Vladimirja Pušenjaka in Fran Smodeja), muslimani 16 glasov in 2 člane, Jovanovičev klub 10 glasov in 1 člana, zemljoradniki 9 glasov in 1 člana, hrvatski federalisti 6 glasov in 1 člana, dr. Nikičev klub 8 glasov in 1 člana.

Približno isto razmerje je bilo pri volitvah odbora za zakonski predlog o ureditvi agrarnih odnosov v Dalmaciji. Od Jugoslovanskega kluba je vanj izvoljen g. posl. Ivan Vesenjaj. Poslednja točka dnevnega reda so bile volitve odbora za sprejetje zakonskega predloga o spremembi čl. 285. zakona o železniškem prometnem osebju. V ta odbor je od Slovencev izvoljen g. posl. Žebot.

ODLAGANJE SEJ.

Nato je predsednik zaključil sejo in sklical prihodnjo za torek, 26. t. m. Večina je sprejela sledeči dnevi red: razprava o predlogu fin. odbora o dokladah častnikom za selitev.

To odlaganje skupščinskih sej je opozicija sprejela z glasnimi protesti, češ da je to ponoven dokaz, da vlada nič ne dela. Kljub temu, da so poslanci skupaj, še vedno nima skupščina nobenega dela.

SLS v središču političnega položaja.

SODBA BELGRAJSKEGA LISTA. — NAJVAŽNEJŠI DOGODEK NOTRANJE POLITIKE. — JUGOSLOVANSKI KLUB SE NE GRE V VLADO. — VELIK POMEN VSTOPA SLS V VLADO. — PONOVEN SESTANEK MED RADČEM IN KOROŠCEM.

Belgrad, 22. okt. (Izv.) O vprašanju vstopa Jugoslovanskega kluba v vlado piše današnje »Vreme« na uvodnem mestu sledeče:

»Vprašanje vstopa g. dr. Korošca v vlado zelo mnogo zanima vse naše politične kroge.

naši odnosi tudi nasproti Italiji dejansko postali prijateljski. Toda povedali smo in slovesno ponavljamo, da nismo in ne bomo prijatelji Italije, dokler našim bratom v svojih mejah ne bo priznala tistih svoboščin, ki jih mednarodno pravo priznava vsem narodnim manjšinam. Italija ima ves razlog, da to našo izjavo upošteva, kajti nepričnana naj bo, da je v tem vprašanju vsa Jugoslavija edina. Mi svojih odtrganih bratov ne bomo nikdar zapustili in ne bomo prej mirovali, dokler tudi njim ne zasije solnce svobodnega kulturnega življenja.

nična skupina, bolj radi izvrševanja gotovih poslov v skupščini kot pa politična skupina.

Odnosaji med radikali in g. dr. Korošcem so se od teh dogodkov stopnjema izboljševali, tako da se je pri radikalih ustvarjalo zelo dobro razpoloženje za vstop g. dr. Korošca v vlado. V tem je bilo ovira neprijateljsko obnašanje g. Stjepana Radiča in njegovih poslancev proti g. dr. Korošču. V poslednjem času, ko je g. Stjepan Radič za časa reševanja poslednje krize pristal na vstop g. dr. Korošca v vlado in potem celo javno propovedoval potrebo razširitve koalicije s skupino g. dr. Korošca, je tudi ta ovira odpadla.

Kolikor se je lahko zvedelo, se je načelni sporazum med g. dr. Koroščem in vladnimi strankama že dosegel, in sicer na temelju julijskega sporazuma, ki so ga sklenili radikali in radičevci. Za g. dr. Korošcem so se samo dogovorile in ugotovile gotove nove podrobnosti, ki se nanašajo na posebne slovenske razmere. (Opomba dopisnika: Kar se tiče julijskega sporazuma, belgrajske vesti niso povsem zanesljive, kakor tudi ne nekatere druge vesti v tem poročilu »Vreme« in nekaterih drugih listov. Po informacijah vašega dopisnika ne odgovarjajo povsem resnici in stvarnemu stanju.)

Rešitev gospodarske krize bi bila najvažnejša naloga te nove razširjene koalicije. Do konca bi tudi imela izvesti politiko narodnega sporazuma in plemenske pomiritve. Ako bi se ta koalicija ustalila, bi pozneje izvedla tudi kronanje Nj. Vel. kralja Aleksandra. Kljub temu, da ni nobenih načelnih zaprek za vstop g. dr. Korošca v vlado, se ne sme pričakovati, da stojimo neposredno pred tem vstopom. Zdi se, da je g. dr. Korošec mnenja, da še ni prišel ugoden trenutek (podčrtano »Vreme«) za njegov vstop v vladno koalicijo.

Kolikor smo mogli zvedeti iz razgovorov s posameznimi dobro poučenimi prvaki dr. Koroščevega kluba, ne verjamejo poslanci tega kluba, da je sedanja vlada stabilizirana. Niti ne verujejo, da bi oni mogli s svojim vstopom to stabilnost podpreti. Po njihovem razumevanju bi bilo najprej treba, da vlada razčisti odnose v svojih klubih (podčrtano »Vreme«), in da se zavaruje pred padcem od katerekoli strani, bodisi od Pašiča bodisi od Stjepana Radiča. Ako bi se z ozirom na to pokazalo, da se je vlada stabilizirala in da lahko mirno izvrši program, ne da bi se morala baviti z razpravljanjem o notranjih pretresih, bi tako odpadla ovira za vstop dr. Korošca v vlado.

Nadalje piše »Vreme« o zadržanju g. Pašiča napram sedanjim vladim, nakar nadaljuje:

»Zanimivo je, da se v poslednjem času ni izvršilo samo zbližanje med radikali in g. dr. Koroščem, ampak tudi med radičevci in dr. Koroščem. Dokaz za to so pogosti sestanki med Stjepanom Radičem in dr. Koroščem, in izjave Stjepana Radiča, ki so povoljne za dr. Korošca. Ako bo skupina dr. Korošca vstopila v vlado, ne bi prinesla novega elementa nezaupanja med sedanjimi vladnimi skupinami.

Belgrad, 22. okt. (Izv.) Danes dopoldne se je vršil na prošnjo g. Stjepana Radiča v klubu HSS dolg sestanek med g. dr. Koroščem in g. Stjepanom Radičem.

Uzunović in Radić o vstopu SLS v vlado.

Belgrad, 22. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila v klubu HSS seja prvakov Radičeve stranke. Stjepan Radić je dal častnikarjem o tej seji sledeče obvestilo: Glede vstopa Jugosl. kluba v vlado je dejal, da je v načelu že gotov. Če bi ne bil g. Uzunović bolan, bi bil formalno že izvršen. Glede portfeljev, ki bi jih naj dobil Jugosl. klub, je izjavil: »Glede tega so oni (Jugosl. klub), kakor tudi mi: Ne gre za portfelje, nego gre za delo.«

Belgrad, 22. oktobra. (Izv.) Predsednik min. sveta g. Nikola Uzunović je danes ozdravel in se je pojavil v skupščini. Takoj so ga obkolili številni častnikarji in so mu stivali sledeče pametno vprašanje:

»Kdaj boste, g. predsednik ozdraveli?«
»To je naravnost smešno vprašanje, gosp. kolega. Kakor vidite, sem že ozdravel in sem tukaj. Najbrže bo v ponedeljek vse končano.«
Na ta odgovor je nek častnikar pripomnil:
»Kaj mislite, da bo gotovo, morda vstop g. dr. Korošca v vlado?«

Nato je g. Uzunović odgovoril:
»Mislim, da je bilo tisto dovolj, kar sem vam dejal glede tega. Prepričan sem, da je bil moj nastop to zadevo zelo pospešil.«

Zanimive volitve v zakonodajnem odboru.

Belgrad, 22. okt. (Izv.) Za danes sklicana seja zakonodajnega odbora je bila zanimiva. Na seji bi se morale izvršiti volitve novega predsedništva. Kakor znano, je bil dosednji predsednik tega odbora g. Ljuba Jovanović, ki se pa zaradi bolezni ne more več udeleževati parlamentarnega življenja. Na današnji seji tega odbora so radikali in radičevci predlagali g. Živkovića. Opozicija je izročila prazne glasovnice. Samo na ta način je mogel biti g. Živković izvoljen. Pri volivah je bilo namreč 17 glasov za predlaganega predsednika, 17 pa je bilo praznih glasovnic.

To glasovanje je zanimivo in kaže, da vlada ne uživa tistega zaupanja pri svojih poslancih, kakor bi bilo potrebno. Zanimivo pa je tudi dejstvo, da g. Živković, Pašičev kandidat, ni dobil toliko glasov, kar najbolj zopet potrjuje vest, da pašičevci niso tako močni v klubu, kakor izjavljajo.

Volitve so izpadle sledeče: predsednik g. Živković, podpredsednika g. Velja Popović (radikal) in g. dr. Banković (radičevci), tajniki: gg. Pera Jovanović in znani jurist dr. Kelemina (po zapisniku).

G. Živković se je za izvolitev zahvalil in dejal, da eno uro pred izvolitvijo še ni vedel, da bo izvoljen, in da temu velikemu delu predsednika zakonodajnega odbora ni doračel, vendar pa bo storil vse, da bo izvrševal dolžnosti, ki se mu nalagajo.

V radikalnem klubu se nič ne gane.

Belgrad, 22. okt. (Izv.) Pred današnjo dopoldansko skupščinsko sejo se je vršila seja radikalnega kluba. Kljub vsem pričakovanjem je bila seja zelo mirna. Brez debate se je v načelu sprejelo, da se v finančni odbor izvolijo vsi stari člani. Vse napovedane senzacionalnosti so odpadle. G. Pašić je še vedno bolan in ne prihaja v klub. Ravnotako je še vedno bolan predsednik narodne skupščine. Kralj je izven Belgrada. Pričakuje se, da se bo kralj jutri ali pojutrišnjem vrnil v Belgrad.

Kaj pišejo o SLS.

Pašić-Radić-Korošec.

Sarajevska »Večernja pošta« piše pod naslovom: **Vlada šefova partija** sledeče: Korošec je na včerajšnji seji svojega kluba poročal o svojem enournem razgovoru s Stjepanom Radićem, na katerem se ni razpravljalo samo o vstopu SLS v vladu, ampak tudi o kombinaciji Pašić-Radić-Korošec. List povdarja, da je to misel sprožil Radić. Korošec je v klubu povdaril, da smatra zadnjo Uzunovićevo željo za osebno željo g. Uzunovića. Pavdaril je, da je vprašanje vstopa Slovencev v vladu gotova stvar, da pa je treba čakati drugo primernejšo priliko. Ko je Korošec razlagal, kaj on razume pod primernejšo situacijo, je dejal, da samo vlada, v kateri bi bili šefi strank, more izvesti ves program. Samo taka vlada bi bila trajna in samo v taki vladi mora SLS sodelovati. G. Korošec je tudi povdaril, da mora biti na čelu vlade Pašić, ker uživa veliko avtoriteto ne samo v stranki, ampak tudi v ministrskem svetu. Čeprav je Pašić star in obnemogel, vendar bi se po mnenju g. Korošeca — več delalo in naredilo kot se sedaj, ker bi ministri imeli več respekta pred predsednikom vlade.

Tako »V. Pošta«. Isti list poroča, da so tudi Pašića vprašali, kaj misli o kombinaciji Pašić-Radić-Korošec in da je odgovoril: »Može da bidne i to.«

Korošec: Jaz pa nič ne pravim.

Zagrebske »Novosti« se bavijo z vprašanjem vstopa SLS v obširnem poročilu pod naslovom **Korošec prijel ulaska u vladu želi da zna, jeli sadanja situacija stalna**. Na vprašanje našega dopisnika ali je g. Korošec obvestil šefe opozicijskih klubov o ponudbah, ki so mu jih stavili radičevci in radikali, da sodeluje v vladi, so šefi izjavljali, da o tem ni bilo govora. Nato se je dopisnik obrnil na g. Korošca, zamega in ga prosil, naj mu pove kaj o izjavi g. Uzunovića, ki je trdil, da je Korošcu poslal konkretni poziv. G. Korošec je odgovoril: »Da, oni to trdijo, jaz pa nič ne pravim.« — Dopisnik: »Ali ste na današnji seji šefov opozicije govorili o pozivu, ki ste ga prejeli.« Korošec: »Moramo se posvetovati vsak trenutek. Treba je proučiti razpoloženje vlade kakor tudi opozicije, da vidimo, ali je današnja situacija sigurna, ker je velika stvar stopiti v vladu. Ni to tako enostavno.«

Stvar ne gre tako gladko.

»Obzore« poroča: »Pričakuje se definitivni odgovor SLS. Kar se tiče razširjenja vladne koalicije na SLS, ni danes nobenih novih dogodkov. Včeraj popoldne je bil poslednji sestanek med dr. Korošcem in dr. Sršićem. Danes je bil dr. Korošec v svojem klubu izredno dobro razpoložen. Pričakuje se, da bo Korošec kakor je sinoči javil neki radikalski poslanec, definitivno določil svoje stališče in da se bo odločil, da sprejme ponudbo, ki mu je bila doslej sporočena posredno in da bi se moglo potem pristopiti k daljnjim razgovorom.« Dalje priobčuje »Obzore« sledečo Radićevo izjavo: Vstop Slovencev v vladu se je malo odložil. Kajti če vstopi v vladu le ena nova osebnost,

že govore o celi rekonstrukciji in krizi vlade, a tega nam sedaj ni treba.«

»Hrvat« poroča iz Belgrada: Pričakovalo se je, da bo Radić med sedanjim bivanjem v Belgradu prišel v stik s Korošcem, da se z njim razgovarja o vstopu Slovencev v vladu. No do tega sestanka ni prišlo in vse se zdi, da stvar ne gre tako gladko, kakor si bi Radić in Uzunović želela. Korošec in njegovi so zelo zaprti in ne dajejo nobenih podrobnih izjav.

Kaj poroča Ljubljana.

Ljubljanski dopisnik zagrebskega »Jutarnjega lista« je v tej zvezi skoval tole kuriozitet: Neprestano odlašanje vstopa SLS v vladu izhaja iz slovenski javnosti vedno večjo zanimanje, in sicer med vsemi strankami. Samostojni demokratje bi radi videli, da bi SLS ostala še v opoziciji, ker upajo, da bo še enkrat prišlo na vrsto vprašanje obnove narodnega bloka, če uspe Pašičeva akcija, ki jo željno pričakujejo. Radičevci se vstopa SLS ne boje veliko, ampak celo pozivajo dr. Korošca, naj gre v vladu in tam pokaže, kaj zna. V tem smislu piše tudi »Kmetijski list«, organ gospoda Puelja. V vrstah SLS je povzročila izjava Stjepana Radića, ki jo je prinesel današnji »Slovenski Narod«, glasom katere naj bi se vstop SLS za nekaj časa odgodil, neko negotovost in se tolmači zadržanje Jugoslovanskega kluba na različne načine. Nekateri pravijo, da dr. Korošec ne more pristati na pogoje, ki so se mu stavili za vstop v vladu, ako noče izzvati v slovenski publiki vtisa kapitulacije, drugi zopet trde, da bo Korošec počakal, da se vidi kakšen uspeh bo imela Pašičeva akcija. Ako bo Pašić močnejši, bo Korošec poskušal, da se mu približa. Tretji pravijo, da Korošec vsled svojih volitev ne more glasovati za netlunske konvencije, ker če bi to napravil, bi izgubil vse svoje krogišce pri prihodnjih volitvah.

Beleške

△ Volk dlako menja... Ljudje, ki že vsa leta, kar smo v narodni državi, žive od tega, da pred Srbi blatio in denuncirajo Slovence, so zadnji čas v velikem strahu: »Kaj bo, ako se Slovenci in Srbi sporazumejo in začno složno sodelovati? Potem bo naše službe konec! Ta strah jim narekuje, da izbruhajo iz sebe še najstrupenejše, kar zmorejo, da blatio in denuncirajo v upanju, da ipak preprečijo zblizanje in sporazum. Le na ta način se da razumeti, kar je napisal v zadnji »Samoupravi« proti nam g. L. Seveda se mi zaradi teh izlivov slabše vesti g. L. ne bo mo razburjali. To tem manj, ker g. L. že od prej poznamo kot moža, ki je rad sumničil ljudi zaradi veleizdaje. Tako je n. pr. g. L. pred vojno osumničil dva člana »Slovenčev« uredništva, ki sta bila znana po svojih simpatijah in zvezah s Srbi, da sta srbska vohuna in plačanca. Ker sedaj g. L. denuncira »Slovenca« obratno — češ, da je sovražnik Srbov — ne moremo reči drugega, nego kar smo zapisali na čelu teh vrstic: Volk dlako menja, a čudi nikoli. — Na naslov »Samouprave« pa imamo reči to-le: Da se zelo čudimo, da njeno uredništvo brez vsake kontrole sprejema in priobčuje dopise enega g. L., ki mrgole samih laži in falzifikacij dejstev. Ali gospodje pri »Samoupravi« sami nikoli ne pogledajo v »Slovenca«, da tako slepo verjamejo neumnim in zlobnim čenčarjem g. L.? In ali si »Samouprava« za slovenske zadeve res ne more najeti zanesljivega in poštenega poročevalca?

△ »Slovenec« in Srbi. Ne zato, da bi se zagovarjali, ampak zato, da blamiramo tiste, ki se v potu svojega obraza trudijo, da pred Srbi denuncirajo naš list, pribijemo v naslednjem par dejstev. »Slovenec« je začela balkanske vojne najzvestejše podpiral srbsko stvar. Imel je svoje dopisnike na Cetinju in v Belgradu in njihova obširna izvirna poročila so dan na dan polnila »Slovenčeve« predate. »Slovenec« je bil naročen na poročila srbskega vojnega tiskovnega urada, ki jih je prinašal v dobesednem prevodu. Razen tega je »Slovenec« izčrpaval vse srbske in Srbom prijazne liste in prinašal iz njih vse pomembnejše vesti, opise itd. Naš belgrajski dopisnik g. S. nam je opetovano poslal važne izjave srbskih državnikov, dane izrečno za naš list. — Iz teh dejstev bo pač jasno, da je »Slovenec« že tudi o Srbih napisal veliko lepega, in ne samo o Nemcih, kakor mu to očita g. L. v »Samoupravi«. Naj nam g. L. pove, koliko in kaj lepega je on — pred vojno in začasa vojne napisal za »Slovenca« ali za kak drug list o Srbih? — G. L. vprašuje: »Ali zašto »Slovenec« nikad ne donosi n. pr. članak, u kome bi opisao i Slovenima predstavio nešto lepo iz Srbije i o Srbima?« — Odgovarjamo: »Slovenec« je že neštetokrat prinesel lepe članke in potopise o Srbih odnosno Srbiji; navajamo le imena: Smodej, prof. Dolencec, Sedivy, Radešček; krasne članke je prinesel naš list o blagopokojnem kralju Petru. Sploh ni naš list o srbskem narodu nikdar pisal drugega nego lepo in dobro, kar je pisal proti Belgradu, ni šlo na račun srbskega naroda, marveč na režim in sistem, pod katerim i sam srbski narod mnogo trpi. — Sedaj pa mi vprašamo g. L.: Zakaž pa Vi nikdar ne napišete nič lepega in prijaznega o Slovenih in Sloveniji, zakaž jih vedno same grdite in denuncirate Srbom, dasi ste sami slovenskih staršev sin in Vam je dal izobrazbo slovenski narod?

Angleška rudarska stavka v novi fazi.

VEHEMENTNA PROPAGANDA COOKA. — RUDARJI, KI SO SE VRNILI NA DELO, NISO VARNI PRED MNOŽICO. — PRED POSREDOVALNO AKCIJO DOML NIONSKIH PREMIERJEV.

Pariz, 22. okt. (Izv.) Glasom poročil iz Londona razvija Cook, glavni tajnik rudarske zveze, v zadnjem času neverjetno propagando, ki gre za tem, da se na eni strani rudarji odvrnejo od dela v rudnikih, na drugi strani pa, da zapuste delo v rudnikih vsi oni, ki so že pričeli z delom. Cook je prepričan, da mu bo uspelo, pridobiti tekem štirih tednov vse stavkokaže za to, da opuste delo. Če se Cooku to posreči, potem preti Angliji nova splošna rudarska stavka, ki utegne biti usodepolnejša od dosedanje.

Pariz, 22. okt. (Izv.) V revirju, kjer se z vso silo razvija propaganda rudarskega izvršilnega odbora za opustitev dela v rudnikih, se je število zaposlenih zmanjšalo za 11 tisoč.

London, 22. okt. (Izv.) Dementirajo se

vesti, da je vlada započela posredovalno akcijo za sporazum med rudarji in lastniki rudnikov.

London, 22. okt. (Izv.) Vzdržujejo se vesti o posredovalnih akcijah v rudarski stavki. Glasom najnovejših poročil, so se odločili premierji dominionov, ki se tukaj udeležujejo britanske državne konference, da iz razlogov prestiža in pa z ozirom na ogromno materialno škodo, ki jo radi stavke trpi imperij, prevzamejo v konfliktu med lastniki rudnikov in rudarjev posredovalno vlogo.

London, 22. okt. (Izv.) Vedno bolj se ponavljajo spopadi med stavkujočimi rudarji ter onimi, ki delajo v rudnikih. Policija mora ščititi rudarje, ki so se vrnili na delo, pred napadi množice, ki jih hoče kamenjati.

Zborovanje britanskega imperija.

V Londonu so se sestali ministrski predsedniki vseh držav, ki tvorijo sestavne dele britanskega imperija. Neredno, kakor nanese razmere zboruje tako zvana angleška državna konferenca.

Ze opetovano so razni domijoni iznesli zahtevo, naj bi se vsled nujnega kontakta konferenca sklicala redno v gotovih razdobjih, naj bi se osnovala njena stalna diplomatska pisarna nekako po zgledu tajništva Društva narodov, toda London, ki bi imel v taki pisarni neprijetnega kontrolorja, zna voziti tako, da ne pride do uresničenja nobene ideje, ki bi mogla karkoli povečati vpliv dominionov na upravo vsega angleškega kraljestva.

Tudi letošnja konferenca najbrže ne bo mogla napraviti nobene pomembnejše poteze. V glavnem je njeno delo razdeljeno na ustavna, ali kakor se glasi uradni naziv »interimperialna« razmerja in na gospodarsko politiko. To sta dva ogromna kompleksa problemov, za katerima se skriva stalen boj med Anglijo-centralo in drugimi njenimi državami. Vsaka konferenca se je pečala s temi problemi, toda rešitev je bila še vselej dejansko pridržana konkurenčnim bojem, ki so se nezdružno nadaljevali po konferencah.

Londona vlada je tudi sedanjí konferenci potegnila kar najožje meje. Baldwin je v otvoritvenem nagovoru rabil čim najsplošnejše izraze in komaj v principu priznal, da bo konferenca skušala napraviti nadaljnje korake k razjašnjenju razmerja med dominioni in Londonom. Takoj pa je pristavil: »Nobena odgovorna osebnost ne veruje, da so naši tozadevni naporji že zadobili popolno jasnost. Konferenca bo presojala splošni položaj, odkrivala pomanjkljivosti in jih skušala izboljšati. Bolj ostro je poprijel ustavno vprašanje ministrski predsednik južne Afrike Herzog. Precej jasno je izrazil svoje nezadovoljstvo nad mnogimi razmerami v imperiju. V imenu svoje dežele je povdaril, da bo ona mogla gojiti iskreno ljubezen za skupno državo šele, ko bo dobila vse garancije, da je sama povsem svobodna narodna država, popolnoma enakopravna z vsemi ostalimi angleškimi dominioni. Teh garancij pa sedaj še ni in jih ne bo tako dolgo, dokler Anglija ne bo dobila značaja commonwealtha svobodnih in neodvisnih narodov. Herzog je postavil pravilo: Načeloma naj vlada za vse člane države neomejena svoboda, praktično naj se čim bolj pospešuje izmenjavanje misli za skupen nastop.

Toda to so besede. Nezadovoljstvo s tako zvanim »statutom o dominionih« ni od včeraj, pa se statut ne gane. Vsi dominioni gredo za tem, da izvojujejo učinkovitejšo obliko diplomatskih medsebojnih zvez — brez posredovanja v Londonu — na eni strani, na drugi strani pa ostrejšo definicijo meje med lokalnimi in državnimi interesi, lokalno in državno odgovornostjo in bremenom.

Bistvo gospodarskega vprašanja je sledeče: Skozi in skozi industrializirana Anglija je uvozila leta 1924. za okroglo 570 milijonov funtov šterlingov živil. Dominioni so ogromno produkcijsko polje za taka živila in industrijske surovine in bi mogli kriti vso potrebo Anglije. Dejansko pa Anglija uvozi dve tretjini živil iz tujih dežel. To je vir stalnega nezadovoljstva v dominionih. To nezadovoljstvo rodi reakcijo, da uvoznega trga v dominionih ne osvaja angleška trgovina, ampak severnoameriške Združene države. Če gledamo številke, ki povedo, da je znašal l. 1924. angleški izvoz v kolonije 38,5 odstotkov vsega izvoza, nam je jasno, kaj pomeni za Anglijo padanje tega odstotka.

Vse te ogromne medsebojne interese je skušal pravilno razumeti Jožef Chamberlain in jih spraviti v sistem medsebojnih tarif, ki bi z ugodno carino vzdrževale odprta tržišča v posameznih delih imperija, ki bi se tako mogla vzajemno podpirati. Toda Anglija — dežela proste trgovine — noče slišati o nobenem tarifu, zlasti ne o kakem tarifu na živila in tako so ostale britanske kolonije na angleškem trgu izpostavljene neomejeni konkurenci. Danes se je protekcionizem v dominionih tako razpasel, da je že iz tega razloga

nemogoče rezervirati zanje angleški trg, ker bi to pomenilo nenaraven dvig draginje v Angliji.

S kako ogromnimi težavami je združeno izglajevanje večnih nasprotij in upravljanje tega kolosa, kaže dejstvo, da Anglija ne more rešiti niti vprašanja nadprodukcije prebivalstva. Anglija je preobljudena. Dominioni Avstralija, Nova Zelandija in Kanada so deloma prazni in vendar se še ni našel način, kako izravnati angleško nadštevilnost in praznino v dominionih.

Ista dejstva in težave, ki jih odkriva britanska državna konferenca pa na drugi strani pričajo kako velikanska mora biti angleška državna in gospodarska sila, ki vzdržuje ta kolos v državni enotnosti.

Dr. Gürtler štajerski glavar.

Gradec, 22. okt. (Izv.) Po prostovoljni umaknitvi kandidature dr. Rintelena za deželnega glavarja je bil na današnji seji štajerskega deželnega zbora izvoljen za deželnega glavarja dr. Gürtler (kršč. soc.).

Razgovori med Nemčijo in Francijo.

Pariz, 22. oktobra. (Izv.) Nemški poslanik von Hoesel se je danes razgovarjal z glavnim tajnikom v zunanjem ministrstvu z g. Bertoletom. Gre za nadaljevanje razgovorov s Thoiryju.

Pariz, 22. oktobra. (Izv.) Ob priliki sestanka von Hoesel-Bertolet so se razširile vesti, da se je na sestanku govorilo tudi o vrnitvi bivšega nemškega cesarja Viljema v Nemčijo. K tem vestem pa pravijo nemški službeni krogi, da se Viljemova vrnitev od strani nemške vlade ne favorizira in bi se tudi ne tolerirala.

Pariz, 22. oktobra. (Izv.) Danes se je nemški poslanik Hoesel sestal z Briandom. To je prvi sestanek nemškega poslanika s francoskim zunanjim ministrom po njegovi vrnitvi v Pariz. V razgovoru so se udi dotaknili Thoiryja. Briand se je popoldne odpeljal za 3—4 dneve na deželo. Po njegovi vrnitvi v Pariz se bodo že započeli razgovori nadaljevali.

Berlin, 22. oktobra. (Izv.) Z ozirom na vesti o zadnjem sklepu poslaniške konference v Parizu, da bo morala Nemčija dati vojaški kontrolni komisiji zadoščenje radi nekaterih neizpolnjenih točk, se v nemških uradnih krogih vse te in slične vesti dementirajo. Nemška vlada ni prejela o tej zadevi od poslaniške konference nobene note. V Berlinu se smatra, da bo o važnih sklepih konference gotovo obveščen poslanik Hoesel.

Španski evharistični kongres.

Toledo, 22. okt. (Izv.) 20. t. m. se je otvoril tukaj velik evharistični kongres. Kongresa se je udeležil v imenu vlade minister za uk in bogočastje, primas Španske, več kardinalov, 40 škofov, zastopnik poljskega episkopata, dva zastopnika nemškega episkopata, škof iz Tonkina ter mnogo drugih odličnih oseb. Iz evharističnega kongresa je bil poslan pozdrav papežu in španskemu kralju Alfonzu.

Vihar uničil 10 mest.

Havana, 22. okt. (Izv.) Število mrtvih je narastlo na 650. Število ranjenecv še ni točno znano. 6500 oseb je brez strehe. V Havani sami je 200 smrtnih žrtev. Iz Batabano se poroča, da je tam 300 mrtvih. 10 mest in vasi je popolnoma uničenih. Celotna škoda se ceni na 100 milijonov dolarjev.

HLINKA SE JE VRNIL.

Praga, 22. okt. (Izv.) Hlinka je danes dopel semkaj. Zvečer je odpotoval v Rosenberg, kjer ga pričakuje 10.000 »Radobrancev«. Hlinka se v kratkem vrne v Prago, kjer se bodo pričela pogajanja med zastopniki vlade in Hlinkovo stranko.

Innsbruck, 22. okt. (Izv.) Na podlagi novega odvetniškega zakona je zabranjena praksa vsem onim odvetnikom, ki ne morejo dokazati pred komisijo, da obvladajo italijanski jezik v pismu in govoru.

Kaj se godi doma

Nesreča v planinah.

Slikar Josip Gorup pogrešan.

Slikar Josip Gorup, unuk znanega slovenskega mecenca, ki je še pred kratkim priredil razstavo v Jakopičevem paviljonu, se je pretekli četrtek, dne 14. t. m., odpravil s popoldanskim gorenjskim vlakom v gore. Isti dan je prenočil pri Rabiču v Mojstrani, si tamkaj oskrbel provianta za kratko turo in odšel v Vrata. Na poti proti Luknji ga je ustavila mejna straža in se z njim vrnila v Aljažev dom, kjer se je Gorup legitimiral. Nato je odinil dalje, a ne več proti Luknji, marveč na desno proti Kriškemu podom, a se doslej ni nikjer več oglašil. Mejna straža, ki je kmalu po njegovem odhodu odšla po isti poti, ni opazila nikjer njegove sledi, tako da je verjetno, da je pogrešanec krenil z običajne steze. Gorup je imel svoje risanke seboj, in ker je slikal zlasti živali, je skoraj gotovo namerjal na Kriški steni skicirati divje koze.

Ko se je zvedelo, da slikarja toliko časa ni domov, čeprav je nameraval ostati v gorah samo dva ali tri dni, se je odpravila v četrtek, dne 21. t. m., ekspedicija iz Kranjske gore, da ga poišče, a se je vrnila brez uspeha. Naslednji dan je odšla druga ekspedicija iz Mojstrane, ki je doslej še ni nazaj. Prvi dnevi, ko je bil pogrešan Gorup v hribih, so bili jasni in lepi, kmalu nato pa je nastopil mráz in dež, tako da je le malo upanja, da bi si slikar bil mogel ohraniti življenje, če se mu je pripetila le manjša nezgoda. Gorup je bil sicer opremljen tudi za neugoden teren — imel je s seboj dereze — a je vendar po vsem verjetno, da se je dogodil tragičen slučaj najresnejše vrste.

Dva požara v eni noči.

Ogenj podtaknjen?

V noči od četrta na petek sta nastala v neposredni bližini Maribora dva požara, kojih vzrok je neznan, pa vendar precej sumljiv. Upravičeno se sumi, da sta bila podtaknjena. Zlasti v prvem slučaju je po okoliščinah sklepati, da je skoro gotovo zažgala zločinska roka. Zločincu se je namera popolnoma posrečila. Ogenj je uničil celo premoženje posestniku Miholiču v Zrkovcih št. 61.

Požar je nastal okrog 3. ure zjutraj, ko je razsajal precej močan vihar z dežjem. Gospodar je zvečer še pregledal in zaprl gospodarsko poslopje, nato pa se izmučen z družino vlegel spat. Ponoči ga je prebudilo strahovito lajanje psa in čuvalja. Skočil je po koncu, odgrnil zaveso pri oknu ter opazil strašen prizor. Hlev in gospodarsko poslopje sta se nahajala zavito v plamene, streha na hišici se je pa pravkar vnela ter pričela goreti. V največji naglici je zbudil svoje ter si rešil z njimi vred komaj golo življenje. Da ni bilo psa, pa bi bila našla smrt v plamenih cela družina. Kako je požar nastal, ni bilo mogoče ugotoviti. Značilno pa je to, da so našli domači, ko so prihiteli iz hiše, vrata na hlevih in v stajnikih na stečaj odprta, dasi jih je zvečer gospodar dobro zaprl in zaklenil. Iz tega sklepajo, da je požar nekdo nalašč zanetil.

Ogenj je prva opazila mariborska stolpna čuvaljka, ki je takoj obvestila požarno brambo, da gori v smeri proti Pobrežju. Mariborska požarna bramba se je najprej informirala pri pobrežkih gasilcih, ki so pa dal čuden odgovor. — češ, da gori nekje pri Vurbergu. Na tako daljavo ni imelo smisla iti pomagat in gasilci so avtomobile že spravili v garažo, ki je stolpna čuvaljka v drugič javila, da gori v bližini Pobrežja ter je pobrežko pokopališče to potrdilo. Gasilci so sedaj odbrzeli z avto-turbino, toda vsled pomanjkanja vode niso mogli stopiti v akcijo. Pogorela je hiša s hlevom in gospodarskim poslopijem vred.

Drugi požar je nastal v petek zjutraj okrog 7. ure v gostilni Balkan v Linhartovi ulici v Magdalenskem predmestju v Mariboru. Vnel se je hlev za gostilno in ogenj je že lizal deske, ki so ločile hlev od skladišča za seno, ko je prihitela pomoč gasilcev, ki so ogenj takoj zadušili. Da se

je vnelo seno, bi lahko nastal katastrofalen požar, ker se ta gostilna skoro drži predilnice Zelenka, v neposredni bližini se pa nahajajo tudi veliki tanki raznih olj, bencina itd. trdnice »Danica«.

Vlom v Mengšu.

O vlomu v Mengšu je žandarmerija ugotovila doslej sledeče: Vlom v hranilnico in posojilnico se je izvršil v noči na 19. t. m. o polnoči. Vlomljeno je bilo skozi okno. Vlomilci so strokovnjaško prerezali železno Adlersflügel-blagajno in odnesli iz nje lesen zabojček z vsoto 13.086 Din, tri hranilne knjižice v skupni vrednosti 15.000 Din ter nekaj listin. Sled za vlomilci je vodila proti Jaršam, kjer so orožniki našli v nekem kozolcu v mrvo skrite, omenjene tri hranilne knjižice ter lesen zabojček, v katerem je bilo le še za 6 Din kovanega drobiža. Po sledovih čevljev se je dogladlo, da so vlom izvršili trije elegantni mladeniči, ki so se pojavili na predvečer vloma v Mengšu in okolici.

Prva knjiga.

O, luč je nekaj veličastnega! Je vzkliznil Nansen v polarni samotni. Še lepša, veličastnejša od te luči, ki nam odkriva vesoljstvo, je pa ona nebeška luč, ki zdajdaj blisne v našo dušo, da zažari v njej in vzplamti. Vidimo: zarja gori na večernem nebu, neskončna lepota srca in vesoljstva se nam odsvita. In umetnost je taka luč, umetnost lepe besede pa ni zadnja med umetnostmi. Saj je naše duše kipenje in klicanje, vrisk in jok.

Slovenci v Italiji

„Quis contra nos?“

»Sentjakobska čitalnica« je imela v najemu še edino slovensko dvorano v Trstu t. j. dvorano Delavskega društva pri Sv. Jakobu, ki je ni zadela ista usoda kakor dvorane v »Balkanu«, v Barkovljah, v Rojanu in pri Sv. Ivanu. Fašisti je niso upepelili. Sentjakobska čitalnica je zbrala okrog sebe nekaj bivših igralcev Narodnega doma, nekaj naraščaja pa je sama vzgojila; modernizirala je tudi oder v dvorani. Tako je društvo zagotovilo tržaškim Slovincem dokaj redno gledališko sezono. Organizatorji predstav so venomer tožili, da ni njihovo delo našlo razumevanja pri slovenski inteligenci, ki je predstave skoro popolnoma ignorirala. Ne maramo se vtikati v spor med čitalnico in tržaško inteligenco. Vendar pa lahko ugotovimo, da so bile predstave od tako zvanih boljših krogov, vsaj po obisku sodeč naravnost bojkotirane. Človek bi pač ne imel česa pripomniti, ko bi bilo treba iskati vzrok temu morda v pomanjkljivosti režije, v slabi izbiri iger ali v kakem igranju; a žalibog temu ni tako. Tu pa tam so bile res dane stvari, katerih bi vnet katoličan z vzgledno moralnega vidika ne mogel mirno priporočiti in ki bi si jim dalo tudi z umetniškega stališča oporekati; a tržaški boljši krogi niso ignorirali predstav morda iz tega vzroka. Saj se niso potrudili od Sv. Jakoba. Vzrok tiči čisto drugje. Sv. Jakob je delavski stan, leži nekoliko previsoko nad mestom; fina gospoda ne mara v takšen ambient, ampak se raje oddolži z beličem, da se lahko še vedno bje na prsa, da je narodna. Kljub pasivnemu zadržanju »boljših krogov« je Sentjakobska čitalnica vztrajala pri započetem delu in letos se je slovenskemu Trstu obetala zimška sezona.

Pa so se dvignile napadalne čete tržaške milice: »Quis contra nos?« Dvorano je treba dati nam! In odšel je iz taborišča napadalnih čet, ki nosijo bojevitost ime »Quis contra nos«, k upravitelju dvorane: »Dvorana je prosta, dajto jo nam!« Ni res, dvorano je že davno zasedla Sentjakobska čitalnica; ne morem je odstopiti. Odpodanec se je vrnil v tabor. Ofenziva se je pričela od druge strani. Čez nekaj dni je predsednik Sentjakobske čitalnice je prejel od policije obvestilo, da ne

Sam nevem, kako je prišlo, da sem v pastirskih svojih letih odprl slovensko knjigo in bral... Čim dalje sem bral, tembolj sem se čutil in razumel. Kako ne bi razumel, saj je bila naša beseda!... Razumelo je tudi srce in je zadržalo... Knjiga je bila Mladim srcem I., pripovedovala je o romanju na goro in o Martineku, bral sem pa na naslovni strani ime: Ksaver Meško... Kdo je in kje — o tem se mi šolarju madžarske ljudske šole ni sanjalo. Mohorjeva družba jo je poslala k nam in še v marsikatero hišo v Slovenski Krajini. Spominjam se dobro, da sem bral Mlada srca — prvo slovensko lepo knjigo, ki sem jo dobil v roke — pod gorami tam za klancem. Zbežal sem pred vsem svetom v samotno, da me le nihče ne bi motil v sanjah. Bile so čudovite tiste sanje, nikoli več jih nisem bral takih; in nerazumljeno, in v daljo vabeče je bilo tisto hrepenenje iz Meškove knjige.

In to hrepenenje je ostalo do danes.

V svojli zasanjivosti sem pozabil knjigo na trati in drugo jutro so mi prinesli par razcefranih listov, da sem jih komaj spoznal. Bila je žrtev zvonarjevega psa, jaz pa sem se zamislil daleč — ugotovil zlobo sveta, ki sanje preganja in je zloben ko pes, in zajokal... Zdelo se mi je, da je umrla zame vsa lepota na svetu in neutolažljivo sem tugoval.

In še sem se razžalostil ob Meškovi milobi. Bilo je tisti dan, ko sem bral njegovo žalostno zgodbo o »Mimici našci«. Tisti večer sem čudno žalosten gledal v večer tam v Soboti. — — —

Tako smo nekdanji slovensko knjigo brali pred letom 1919. v Slovenski Krajini, v Bogojini.

V. B.

more dati več dovoljenja za nadaljnje prireditve iz varnostnih ozirov. Tako je zginila zadnja sled za slovenskim gledališčem v Trstu. Napadalne čete so zaorile: Quis contra nos?

Vereki pouk in stališče slovenske duhovščine. »Zbor Svečenikov sv. Pavla« je proučil položaj, ki je nastal, odkar so šolska oblastva dala duhovnikom nalog, da morajo imeti v IV. razredu ljudske šole veronauk v italijanskem jeziku, ter je poslal vsem sobratom o tem vелеvažnem vprašanju posebno okrožnico. Tretja in četrta točka okrožnice se glasi: V krajih, kjer je šolska oblast sama odredila v IV. razredu pouk v krščanskem nauku v italijanskem jeziku, naj č. gg. sobratje v gmislu sklepa skupne dekanijske konference pokajo s poučevanjem krščanskega nauka v šoli, dokler ne bo to vprašanje sporazumno z višjo cerkveno oblastjo in pristojnim ministrstvom urejeno. Da ne bo pouk trpel, naj začasno č. gg. sobratje potujejo krščanski nauk za to skupino v cerkvi. Lajenje moči bi ne smele poučevati krščanskega nauka brez predhodnega cerkvenega dovoljenja in to v smislu cerkvenega predpisa kan. 1381 § 3.

Prosvetni minister Fedele obišče Primorsko. Italijanski listi poročajo, da pride v začetku novembra minister Fedele na Primorsko. Minister bo v spremstvu šolskega skrbnika v Trstu g. Reina obiskal nekatere šole. Tudi goriški nadzornik Rullia ga bo spremljal. Tako prihaja med Primorce oni minister, ki je nameraval v najkrajšem času pripraviti ob kruh nad 30 slovenskih in hrvaških učiteljev. Proti njim je že uvedel odpustno postopanje. Pogleda svojih žrtev se g. Fedele ne straši, tudi jok lačnih otročičev mu ne bo prišel od srca, ki bje v strahu za politične smernice fašistovske vlade in za ministrski stolček. Minister Fedele bo srečal še druge svoje žrtev. Videl bo sadove svoje in Gentilejeve reforme prav od blizu. Saj je Fedele oni mož, ki je šel še dalje kakor filozof Gentile in odpravil pouk slovensčine še iz dodatnih ur. Ko bi bil prišel g. Fedele kdaj prej v ljudsko šolo na Primorskem, bi prav lahko primerjal!

Duhovske vesti. Č. g. župniku Fr. Hlišu je podeljena župnija Sentviška gora; č. g. dosedanji I. kaplan in katehet Ivan Semič v Tolminu je bil investiran za župnika v Cepovanu; novomašnik č. g. Peter Sorli je imenovan za II. kaplana v Tolminu.

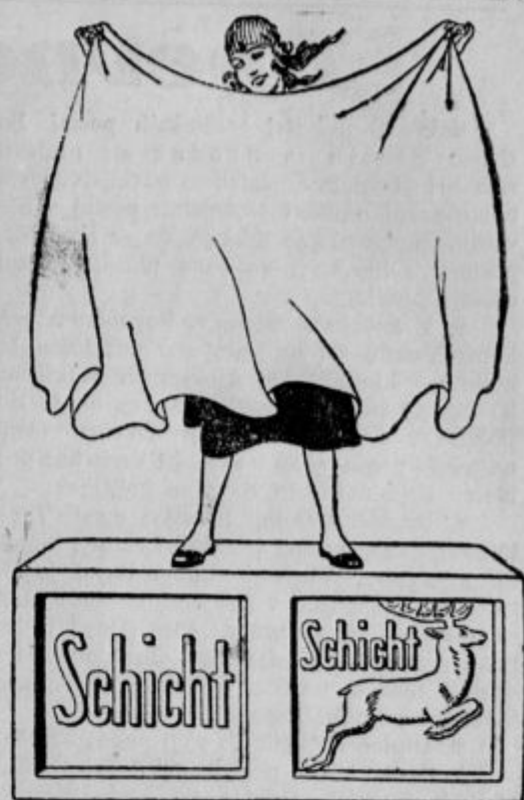
Logičen epilog. V sredo se je vršil v Trstu občni zbor znane družbe »Società filarmonica drammatica« z glavnim točko dnevnega reda: Razpust družbe. Predsednik Schönfeld je v kratkih besedah razložil, kako je upravní svet prišel do zaključka, da se družba likvidira. Občni zbor je predlog za razpust sprejel in imenoval likvidacij-

maternim. Brigadir je bil sladak in prijazen...

Vse to je obnovil učitelj Petričič ob zakasnelem aktu in si belil sivo glavo, kako bi drugi dan svojim šolarjem povedal, da ne smejo nositi več čistih, belih srca, temveč črne. Vedel je, samega sebe bo bil v obraz, samemu sebi bo oporekal, a akt je akt in pokojnine ne pobere človek na cesti.

V razredu je vrvelo in žumelo ko v panju, samo brigadirjev sinko je bil tih in ob strani, ker se ni zmenil nihče izmed šolarjev zanj. Slovenski ni znal, le kake besede je ujel, otrokom pa ni prišlo ni oddaleč na misel, da bi govorili italijanski. Še tedaj, ko morajo, jim ne gre, pa bi se v dirindaju lovili za besedami! Nak! Kakšno življenje bi to bilo! Otroci bi ne bili več otroci, ker pot od srca bi ne šla naravnost do jezika uglasjeno, po strmem klancu in nerodnih ovinkih bi morala skozi možgane... Kje bi bil potem živžav, kje dirindaj, ki je mogoč in življenjski le tedaj, če pride netehtan in nepremišljen iz srca. Učitelj Petričič je odprl vrata in otroci so vstali in pozdravili slovenski in po starem; v mogočnem zboru mladih grl je odmevalo skozi odprta okna doli na vas kot je odmevalo dan za dnevom, odkar stoji na Hribu učilna zidana.

»Hva-ljen — bo-di — Je-zus — Kri-stus!« Presekano in sveže in še nekako samozavestno je šel pozdrav iz šole skozi vas, da je brigadir, ki je kot slučajno slonel od od-

Namakaj z „Žensko hvalo“!
Izpiraj z „Jelenjim milom“!

Potem bo perilo,
brez najmanjše poškodbe,
brez truda,
ob največji varčnosti,
v najkrajšem času,
res popolnoma čisto!

SCHICHT

ski odbor. Poslana je bila tudi udanostna brzojavka častnemu predsedniku Duca d' Aosta. Med člani sta se našla samo dva, ki sta imela pogum glasovati proti razpustu. — Tako je rešen spor med družbo in tržaškimi fašisti, ki so zahtevali prostore družbe v Verdijevev gledališču za sedež fašistovske stranke in jih po znanem spopadu s karabinerji tudi definitivno zasedli. Treba je bilo le rešiti zadevo tudi z juridičnega vidika. Tržaški framasoni — da govorimo s fašisti — so rajše pokopali družbo, kakor pa bi škodovali svojim osebnim interesom. Niti častno pokroviteljstvo vojvode Aostskega niso smatrali za dovolj močno jamstvo, da se jim nič ne zgodi.

Prepoved izvoza lir in čekov. Poštno ravateljstvo v Trstu opozarja, da kr. dekret od 2. julija glede izvoza lir prepoveduje tudi izvoz čekov in vseh vrednostnih papirjev, glasečih se na lire. V smislu tega odloka bo pošta sprejemala denarna pisma za inozemstvo le pod pogojem, da se predloži pooblastilo Generalnega zakladnega ravateljstva (Direzione generale del Tesoro). Tudi za priporočene pošiljke in priporočena pisma bo pošta zahtevala pooblastilo, ako bo odposilatelj izjavil uradniku, da se v pošiljki nahajajo imenovani papirji.

Krvava nesreča na lovu. Alojz Ferfolja, trgovec v Trzinu, je bil dne 19. t. m. na lovu na doberdobskem ozemlju. Pri hoji mu je padla puška iz rok in pri tem sta se sprožila oba strela proti njemu. Strela sta ga zadela v levo ramo ter mu popolnoma razdrobila roko v rami. Z avtomobilom, ki je ponesrečenca pripeljal do lovišča, so spravili g. Ferfoljo v tržaško bolnišnico, kjer so mu takoj odrezali levo roko ob rami. Stanje ponesrečenca je resno, ker se je bati, da so šibre poškodovale tudi plečno kost.

Italijanski brezdomevinci. »Gazzeta Ufficiale« objavlja imena političnih izseljencev, ki so v smislu tostvarnega zakona izgubili italijansko državljanstvo. To so: Bazzi, Cuzzani, De Ambris, Donati, Fasciolo, Frolo, Garibaldi, Padriani, Pistocchi, Rocca, Rossi, Salerno, Salvemini in Triaca. Ob enem zaplenijo njihovo imetje v Italiji.

Poravnajte naročnino!

Martin Kačur:

Šola na Hribu.

Slika iz onstranstva.

»Tako!« je vzdihnil Pavel Petričič, učitelj na Hribu in odložil akt, ki mu ga je prinesel pismonoša šele tretji dan tedna, točno tri dni prepozno, ker z rednim poukom je začel že v ponedeljek.

»Tako, tako,« je ponovil in besede iz akta so zaplesale pred njim in je bil blagorodje, ki bo že vedelo, kako naj primerno izvede ukaz, da bo šolska mladež nosila enotno — črno srajco, da bo domovina rešena...

Petintrideseto leto je že učitelj Pavel Petričič vzgajal mladež, pet let v Polju, deset let v Grapi, dvajseto leto na Hribu, doživel je vesele in žalostne čase in že mislil na polno pokojnino, pa je prišel akt o črnih srajcah tri dni prepozno...

»In brigadir ima v šoli sina!« je šlo učitelju skozi možgane in ni videl devetinšestdeset slovenskih glav, samo ono črno abruško je videl in zdelo se mu je, da ga izziivalno gleda in mu grozi. Črn je v glavo in črno srajco je že nosil paglavci in mu že napravil sitnosti, ko je slovenske otroke opozoril, naj hodijo v šolo lepo umiti in čedni, ne z zamazanimi, črnimi srajcami. Oče brigadir mu je tedaj s svojo hladnostjo očito pokazal, dasi ni rekel nič, da je užaljen in da kuba maščevanje. Sprva se učitelj ni zavedel,

kaj bi zagrešil, a ker mu ni dalo miru, je ugibal in ugibal in tehtal vse svoje dejanje in nehanje in končno se je le domislil, da je utegnil s svojim pozivom k čednosti omalovaževati črno srajco nadebudnega brigadirjevega sinka in — zasvetilo se mu je in se je zgrozil — in veselje črne srajce, ki so rešile domovino in ji vladajo.

Učitelj Petričič je mislil že tedaj na pokoj in polno pokojnino in ker je vedel, da je brigadir vsega mogočen gospod, in ker ni hotel doživeti kake sitnosti in razočaranja predčasne upokojitve ali celo odpusta, je premagal samega sebe in stopil k brigadirju in se opravičeval:

»Nič hudega nisem mislil, gospod brigadir, najmanj pa žaliti...«

Brigadir je bil sladak in sama uljudnost ga je bila.

»Ze dobro, že dobro, gospod učitelj. Saj vas poznam, kdo bi vam mogel kaj očitati. Kaj pa moj mali?...«

»Mali« je bil zraven in je gledal učitelja in napel ušesa.

»O, vaš mali, vzoren dečko; v vsakem oziru sem zadovoljen z njim,« je iztisnil učitelj pohvalno besedo iz grla, ki se mu je zatikala, kot da išče najzbranejših izrazov v jeziku gospoda brigadirja.

In potem se je poslovil in je leto minilo mirno in srečno brez sitnosti in razočaranja in odpusta, dasi je v dodatnih urah učil slovenske otroke slovenski in je tudi v navednih šolskih urah otrokom tolmačil tuji jezik z

prtem oknu v svoji pisarni, zaškripal z zobmi in zaklel:

»Maledetti!«

Mož, ki je šel pod oknom, ga je slišal, v svojem srcu pa je rekel: »Hvala Bogu, vsaj še slovenski pozdravljajo naši otroci!...«

Učitelj Petričič pa je bil v zadregi in tiho tiho je odzdravil »Amen!«, ne zavedajoč se v svojih skrbih, da uradni, državni jezik brigadirjevega sinka pozna za amen drugačen izraz...

Stopil je na oder in začel moliti — italijanski. Otroci za njim — slovenski. In glasno in razločno in sveže so molili in brigadir, ki je slonel še vedno na oknu, je ripel in siknil skozi zobe:

»Maledetto! Maledetti!...«

»Po naše molijo!« so bili ljudje veseli in hvaležni učitelju.

Učitelj pa ni bil vesel, ni smel biti vesel.

Ko so otroci sedli in naslonivši se deli roke križem ter čakali učiteljeve besede, je učitelj res spregovoril. Resen je bil njegov glas in truden in v tujem jeziku se jim je zdel docela nepoznan.

»Ali vam nisem že prvo uro povedal, da morate odslej italijanski pozdravljati in italijanski moliti?« je vprašal trdo, kolikor je mogel.

Pa je dvignil Hrastov fantek roko.

»No, Hrast?«

Da bi ga ne bil poklical! Hrastov fantek je vstal in dejal:

»Gospod učitelj, saj ste vi Slovenec in

Dnevne novice

★ **Proti ukinitvi orožniških postaj.** Polanica Štrcin in Brodar sta protestirala pri glavnem orožniškem poveljstvu proti nameravani ukinitvi orožniških postaj v Sloveniji. Zagotovilo se jima je, da se orožniške postaje v Sloveniji ne bodo ukinile, četudi obstaja predlog.

★ **Z našega vseučilišča.** Novo imenovani kontraktualni izredni profesor juridične fakultete v Ljubljani, g. Aleksander Maklecov, bo imel v ponedeljek 25. oktobra ob 11 dopoldne v zbornični dvorani univerze svoje nastopno predavanje o »Zaščiti dece kot problemu kriminalne in socialne politike«.

★ **Kaplan v Dolnji Lendavi umrl.** V petek dopoldne je umrl v Dolnji Lendavi tamošnji g. kaplan Vladimir Foky. Rajni je bil rojen 14. julija 1894 v Köszegu na Mažarskem in posvečen 26. novembra 1916. Umrl je kot mlad duhovnik in ostani mu ohranjen časten spomin med duhovnimi sotočarji in verniki, ki so ga poznali. Pogreb bo v nedeljo.

★ **Diplomski izpit na višji pedagoški šoli v Zagrebu** so se dni položili gg. Joško Babšek (I. sk.), Terezija Dokler (II. sk.), Miroslav Iskra (III. sk.), Milko Jeglič (IV. sk.), Radovan Klopčič (V. sk.), Katinka Rihar (II. sk.), Vladislav Rojce (V. sk.), Nande Vigele (II. sk.), Jožica Tomšič (V. sk.) in Jožica Župevc (I. sk.).

★ **Blejšanke ob ženskem kongresu.** Pri čajanki, ki se bo vršila na čast gostom ženskega kongresa na Bledu dne 25. oktobra, bodo stregle Blejšanke v narodni noši.

★ **Gđena Hrističeva v Jugoslaviji.** Gđena Annie Hristič, znana srbska katoliška publicistinja, je prve dni oktobra dospela v Jugoslavijo. Mudila se je v Belgradu, Južni Srbiji in Zagrebu, kjer je obiskala zagrebške katoliške kroge in ustanove. V četrtek jutraj je gđena Hrističeva odpotovala nazaj v London, kjer stalno biva.

★ **Za katoliško ljudsko gledališče med Hrvati.** Zagrebška »Narodna Politika« propaga misel, da hrvatski katoličani čim prej ustanove katoliško ljudsko gledališče na društveni podlagi. Gledati bi se moralo na to, da bi bila dramska umetnost na čim višji stopnji, tako da bi zadovoljevala tudi stroge zahteve.

★ **Največja stavba na Balkanu.** Na nadškofjskem zemljišču v Martičevi ulici v Zagrebu so začeli z gradbenimi deli za stanovanjsko palačo, ki jo zgradi zagrebški nadškof dr. Bauer. To bo največja stavba na Balkanu.

★ **Specialnih cigaret ne bo več.** Po sklepu ministrskega sveta je uprava monopolov obvestila vse tobačne tovarne, naj poslej ne izdelujejo več specialnih cigaret »Vardar« in »Šumadija«, ker so stroški zanje previsoki.

★ **Potres v Hrv. Primorju.** Dne 21. t. m. ob pol 11 dopoldne so čutili po krajih Hrvat. Primorja precej močan potres. — Jutraj ob 5. uri istega dne so čutili potres tudi v Mostaru.

★ **Angleščina na naših trgovskih akademijah.** Trgovinsko ministrstvo je odločilo, da se na vseh naših trgovskih akademijah uvede pouk angleščine. Sedaj se proučuje samo še vprašanje, ali se zaradi angleščine kak drug tuji jezik opusti ali ne.

★ **Konec učiteljskih premeščanj.** Iz Belgrada poročajo, da je vsako nadaljnje premeščanje učiteljev ustavljeno.

★ **Inspekcija parnih kotlov za Slovenijo** v Ljubljani opozarja vse strojnike in kurjače ter bivše udeležence strojniškega tečaja, da se tiska knjiga »Parni stroj in parna turbina« inspektorja ing. Guliča, ki izide v štirinajstih dneh.

★ **Utopljenec v Savi.** Sava je v Medvodah vrgla na prod truplo neznanega moškega, obledenega v ponošen suknjič. Pri sebi je imel

še uro s srebrno verižico in 2.50 Din denarja. Ker ni bilo na mrliču nikakih znakov nasilja, je odredila orožniška postaja, da so mrliča pokopali.

★ **Tatvina ali izguba?** Neki trgovec z živino v Sv. Krištofu pri Laškem se je odpeljal z vlakom 18. oktobra iz Trbovelj v Rimske Toplice. Na kolodvoru v Trbovljah je še vzel iz listnice denar za železniško karto, v Rimskih Toplicah pa je opazil, da mu je listnica, v kateri je bilo poleg raznih listin tudi 6250 Din, manjkala. Trgovec ne ve, ali mu je bila listnica ukradena ali jo je pa izgubil.

★ **Harley-Davidson model 1927** in ne 1926 bi se moral glasiti oglas, objavljen dne 19. oktobra.

Ljubljana

○ **Ljudski oder** v Ljubljani bo otvoril svojo deseto sezono jutri 24. oktobra ob 8 zvečer s klasično tragedijo »Ljubezni in mor' valovi« (Hera in Leander). Delo je vzor klasične tragedije v tehničnem oziru, a polno je tudi krasnih in ljubkih prizorov, ki nam kažejo neizprosno človeško usodo. Ker delo veliko zahteva od igralcev in tudi od črta samega, vodi režijo ga Marija Vera, članica narodnega gledališča v Ljubljani, ki je izdelala vso igrano z nje lastno virtuoznostjo in spretnostjo. Oder je opremljen z novimi zavesami, deloma novimi kulisami in tudi kostumi so izdelani za to predstavo. Iz vsega je razvidno, da je Ljudski oder storil vse, da bi bila predstava čim sijajnejša. — Predprodaja vstopnic danes ves dan v Ljudskem domu v nabavni zadrugi I. nadstropje, od 5 do 7 zvečer pa v pisarni Ljudskega odra, II. nadstropje.

○ **Krekova prosveta** priredi v nedeljo 24. oktobra ob 5 popoldne skiptično predavanje v svojih društvenih prostorih. Predaval bo g. msgr dr. Josip Debevec.

○ **Šolna in šentjakobska prosveta** priredi v ponedeljek 25. oktobra ob 8 zvečer v Križniških predavanjih. Predaval bo msgr g. Viktor Šteška.

○ **Šolna prosveta** ima redni občni zbor v nedeljo 24. oktobra ob 5 popoldne v Jugoslovanski tiskarni.

○ **Rokodelski dom.** V ponedeljek je v Rokodelskem domu predavanje: Dr. Krek — naš voditelj. Predavanje prične ob 8 zvečer. Vabimo k obilni udeležbi.

○ **Knjigovodski tečaj v Rokodelskem domu.** Prijave za knjigovodski tečaj, ki se bo vršil v Rokodelskem domu, se še vedno sprejemajo; udeleženci naj se zgledajo v nedeljo ob 11 dopoldne, ali v ponedeljek po predavanju. Čas za knjigovodski tečaj se bo določil po želji udeležencev.

○ **Umetniško izdelan pokal** iz češkega kristala, ki so ga poklonili mestu Ljubljani češkoslovaški parlamentarci ob svojem obisku dne 11. oktobra, je razstavljen v izložbenem oknu prodajalne mestne elektrarne na magistratu.

○ **G. Adolf Mergenthaler**, tovarnar usnja v Mostah, je daroval potom okrajnega glavarstva v Ljubljani 1000 Din za oškodovance po povodnji.

○ **Godbeniki — vojni obvezniki**, rojeni 1876—1904 in pristojni v Ljubljano, naj se nemudoma, vsaj pa do konca tega meseca zgledajo v mestnem vojaškem uradu, soba 3 v Mestnem domu. Zgledajo naj se tudi oni godbe-

Oblačila

za gospode in otroke kupite najugodnejše pri staroznani tržnici

I. MAČEK, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

niki, ki niso služili pri vojaški godbi, ampak v kak drugi vojaški edincel, vendar pa so godbe zmogni in bi se jih moglo kot vojaškega obveznika za slučaj mobilizacije razporediti k vojaškim godbam.

○ **Izjava.** Z ozirom na karikature, ki je bila objavljena v štev. 42 »Ilustriranega Slovence« preteklo nedeljo, dne 17. oktobra, ugotavlja podpisano načelstvo Stavnbe registrirane zadruga »Hera«, da postopa napram svojim članom vedno strogo po določenih zadruginih pravilih in pravilniku ter v okviru razpoložljivih sredstev. Zadruga pa nikakor ne more biti zadržana ljudi, ki hočejo brez lastnih sredstev na hrbtni drugih priti do udobnosti. — Načelstvo stavnbe registrirane zadruga »Hera«.

○ **Umrli so v Ljubljani:** Anton Volmajer, zasebnik, 43 let. — Frančiška Bašelj, hči žagarja, 8 mesecev. — Marija Podraž, bivša kuharica, 69 let. — Jožef Jerneje, bivši cerkovnik, 76 let. — Karl Lužovec, sin mizarja, 1 leto. — Frančiška Zlender, zasebnica, 37 let. — Ivan Kanobelj, poštni uradnik, 62 let. — Terezija Sluga, dninarica, 64 let. — Kristina Burak, žena ključavničarja, 23 let. — Franc Istenič, sin delavca, 1 in pol leta. — Peter Šorn, dninar, 51 let. — Janez Uršič, občinski ubožec, 65 let. — Helena Mežnar, služkinja, 34 let. — Ivan Černe, železničar v pokoju, 72 let. — Ignacij Strekelj, vrtnar, 53 let. — Marija Peterman, mestna uboga, 64 let. — Helena Premelj, magistratna uradnica, 32 let. — Anton Frankl, čevljar, 65 let. — Marija Čermak, dninarica, 56 let.

○ **Zelo ubog invalid**, oče sedmih neprekrbljenih otrok, nezmožen za delo, prosi dobrotarja, da bi mu prodali po nizki ceni ponošeno obleko zanj in za družino. Penušne sprejema uprava »Slovenec« pod »Pomoč«.

○ **Policijska kronika.** Policija je prejela sledeče ovadbe: G. Lenarčiču Simonu je neznan tat ukradel kolo, vredno 1500 Din, dalje en slučaj pjanosti, eno prodajo neužitnih klobas in tri cestno-policijske prestopke. — Neki pijanec je razgrajal na Dunajski cesti in je razbil pri oskrbništvu sv. Krištofa eno šipo. — Uslužbenca mestnega fizikata Kvasa je, ko se je peljal po službenih opravkih, ugriznil v Črni vasi na Barju pes. Ta pes je drugače krotek in ne popada, tako je vsaj izpovedal njegov lastnik g. Žitnik.

○ **Čenjene dame!** Preden kupite moderen plašč, se prepričajte, da ga dobite najceneje le pri tržnici Fr. Lukič, Pred škofijo št. 19.

Maribor

○ **Obrtno-nadaljevalna šola v Mariboru** začne s poukom v šolskem letu 1926-27 v nedeljo 31. oktobra ob 8 jutraj. Vajenci dobe dodelne listke na mestnem magistratu dne 27., 28. in 29. oktobra od 10 do 12 in od 3 do 5. Vajenke dobe te lističe v istih dneh od 11 do 1 v dekliški meščanski šoli II. v Cankarjevi ulici v pritličju v pisarni mestnega šolskega sveta. Prvi dan naj pridejo po listke vajenci in vajenke, katerih ime začne s črkami A—J, drugi dan K—P, tretji dan R—Z. Te razdelitve se naj strogo drže, da ne bo hkratu prevelikega navela.

○ **Sprememba posesti.** Hišo v Cankarjevi ulici med hišama Wissiag in Strnad je kupil odvetnik dr. Koderman. Ta hiša se bo predelala in predvsem preuredila tako, da bo lahko peljal avto skozi večna vrata. Na dvorišču si bo zgradil g. dr. Koderman novo garažo. — Odvetnik dr. Faninger je kupil od lesnega trgovca Majerja hišo na vogalu Aleksandrove ceste in Tomšičevega drevoreda.

○ **Zopet novi slučaj nalezljivih bolezni.** V petek popoldne je ugotovil mestni fizikat 1 slučaj griže v Studencih, 1 na Pobrežju in 2 nova slučaja škrlatinke v dekliškem zavodu »Vesna«. Bolniki so bili prepeljeni v izolirnico splošne bolnice.

○ **Poroka.** Na Brezjah se je poročil uradnik Kreditne banke, podružnica Maribor, g. Josip Loos z gđeno Sonjo Jančev, hčerko advokata dr. Iga Janca v Kranju. Čestitamo!

○ **Umrla je** v petek 25 letna hčerka mariborskega pekarskega mojstra g. Scholerja na Kralja Petra trgu. Rajna je bila vdova po mariborskem juvelirju Selterju. Pogreb se bo vršil v nedeljo ob 4 popoldne iz kapelice na Pobrežju.

○ **Stanovanjska SDS-skrb v praksi.** Poleg socialnih demokratov skušajo tudi mariborski samostojni demokrati stanovanjsko bedo ter gibenje stanovanjskih najemnikov izrabiiti z demagoškimi sredstvi v politične svrhe. Kako zgleda SDS-stanovanjska skrb v praksi, nam dokazuje dejstvo, da je imel mariborski odvetnik dr. R. v Gregorčičevi ulici doslej pisarno in stanovanje in je sedaj nakazal stanovanjski urad dr. Reismanovi ženi, ki je učiteljica, na Aleksandrovi cesti štirisočno stanovanje. Brez posebnega komentarja, ali pa naj ga poda g. dr. Vrabl na prihodnji javni seji društva stanovanjskih najemnikov.

○ **Vremenska hišica popravljena.** Vremenska hišica na Stelnem trgu, katero je postavil sveječasno Mariborčan Pfrimer, jo opremil z dragocenimi aparati ter podaril mestu Maribor, je bila že dalje časa pokvarjena. Deževnica je tekla po aparatih ter jih kvarila. Sedaj so aparati na občnske stroške nanovo popravljeni ter bodo te dni montirani na starem prostoru. Tudi streha na hišici je popravljena, da se deževnica ne bo več stekala po aparatih.

○ **Neprevidni kolesarji.** Na Vodnikovem trgu je zadel pekovski pomočnik Josip N. s kolesom v 15 letnega Jurija P. ter ga vrgel po tleh. Fant je skušal pred kolesarjem preteči cesto, na oglu Samostanske ulice pa sta oba trčila skupaj. — Na Ruški cesti sta zadela skupaj dva kolesarja, Andrej P. in Franc W. Nesrečo je zakrivil P., ker je vozil po napačni levi strani.

○ **Ukradeno kolo.** Iz veže bolniške blagajne je bilo preteklj četrtek ukradeno kolo Francu Pnugrl, delavcu, ki stanuje v Gajevi ulici 15. Kolo je znamke Puch, črna pleskano, dobro ohranjeno in ima številko 277.222. — Iz omenjene veže je bilo zadnje čase ukradenih več koles. Najbrž jih odpelje vedno eden in isti predrnež.

○ **Ureditev vojaških grobov na mestnem pokopališču** se je že pričela ter lepo napreduje, le da bi delo ne oviralo slabo vreme. Vojaška oblast je dala večje število vojakov na razpolago, ki pridno pomagajo.

○ **Pregled bolnic v mariborski oblasti.** Mariborsko veliko županstvo je odredilo pregled vseh bolnic v oblasti po oblastnem zdravstvenem referentu g. dr. Jurečku. Dr. Jurečko je kot prvo inspiciiral v petek mariborsko splošno bolnico.

○ **Iz stavčnega gibanja v Mariboru.** Tvorica za izdelavo bučnega olja, ki je last koroskega Slovence g. Hochmüllerja pod glavnim mostom, bo znatno povečana. Tovarnar Reich, ki je imel pred kratkim ogenj in nesrečo v tovarni, popravlja škodo in prezidava tako, da bo tovarnica zavarovana napram raznim neugodam. Medičar v Slovenski ulici prezidava obrtno lokale in gradi nove prizidke.

○ **Pot na Pohorje** mimo vojaškega strelišča zaprta. Na vojaškem strelišču sedaj skoro vsak dan ostro streljajo iz pušk in strojnic ter je pot ob delavnikih, ki vodi mimo strelišča na Pohorje, za vse osebe zaprta in vojaška straža ne pusti nikogar naprej. Kadar bo ostro streljanje nehalo, bomo javili.

NIHČE NI PRISILJEN

da takoj kupi, pač pa si lahko pri meni brezobvezno ogleda bogato zalogo angleškega in češkega blaga za moške obleke in površine, radlane itd. po najnižjih cenah. — **JOSIP IVANČIČ, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4.**

mi tudi, zmerom so tako pozdravljali. In oče je rekel, da Bog ni Italijan ...

»Sedi, sedi!« je bil učitelj hud in jedva pomiril otroke, ki so pritrdjevali Hrastovemu: »Saj res, Bog ni Lah! ...»

Učitelj je odprl knjigo in rekel:

»Citanka, stran 40!«

Po razredu je zašumelo kakor v gozdu, ko potegne skozenj veter in zašumi jesensko listje.

»Ste dobili?« je vprašal v tujem jeziku in otroci so enoglasno odgovorili: »Smo.«

»Poslušajte, kako berem jaz in zapomnite izgovarjavo!« je opozoril in bral polagoma in razločno, a pozornosti s svojim branjem ni mogel vzdržati do konca. Vmes je slišal besede in opombe, ki bi jih ne smel slišati.

»Italo Senzacuore!« je poklical brigadirjevega sinka, naj bi vnovič bral. In Italo je bral in prebral in ponosno sedel.

»Ste razumeli berilo?« je vprašal učitelj prvo v tujem jeziku, potem v domačem.

»Nismo!« so mu odgovorili otroci.

»Da boste vedeli, kaj beremo, poslušajte!« jim je dejal in slovenil od besede do besede:

Balilla.

Leta 1746, ko so se Avstrijci pod poveljstvom generala Botta Adorno polastili Genove, so zahtevali tako velike vojne dajatve, da jih Genovčani niso mogli spraviti skupaj, čeprav so skušali vse in se zatekli k banki sv. Jurija, kjer so imeli naložene vse svoje

prihranke. Kljub vsemu iskanju in prizadevanju niso mogli spraviti zahtevane vsote, a Botta se ni brigal za njihovo stisko in jih je še bolj pritisnil, zahteval je še več. Pa so ga vprašali mestni očetje: »Kaj nam po vsem tem še pustite?« Odgovoril jim je: »Oči, da boste lahko jokali!«

K dobri sreči pa je ostalo Genovečanom še srce in ostale so jim roke.

Bilo je 5. decembra zvečer, ko je nekaj avstrijskih vojakov skušalo samotež prepeleti nekam težek top, a ker se jim je na nekem kraju ustavilo in niso mogli naprej, so hoteli s palicami prisiliti navzoče meščane da bi jim pomagali.

Tedaj je neki deček, ime mu je bilo Balilla, zgrabil kamen, zaklical: »O, ali jih bom!« in ga zagnal na vojake.

To je bilo znamenje k uporu.

Spočetka je deževalo kamenje, potem so zgrabili za razno orožje, a ko so prišli do pušk, kanonov in smodnika, se je vnel peklenški ogenj po ulicah, z oken, s streh in povsod, kjer se je pokazal sovražnik. Ko je videl Botta, kako slovesnost so mu pripravili, je hotel glede dajatev popustiti, a ni bilo več časa. Pobrali je moral šila in kopita in bežati, da se njemu in njegovi vojski ni pripetilo kaj hujšega.

Učitelj je končal s prevodom in dodal kot si je ob aktu, ki je prišel tri dni prepozno, zamislil:

»Vidite, Balilla je bil deček vaših let in se je tako junaško postavil ...«

»Mi bi se tudi!« so otroci pozabili, da so v šoli in učitelj je videl, da stiskajo pesti ... »Prav,« jih je pohvalil in previdno postavil: »Prav, da ste že tako navdušeni državljanji!«

Otroci so se muzali.

»Tako junaško se je postavil, da moramo slaviti njegov spomin, ko je že dvesto let mrtev. In da boste tako nevstrašeni kot je bil Balilla, je višja oblast sklenila, da morate odslej nositi vsi črne srajce in vstopiti v društvo, ki nosi ime junaškega dečka! — Hrast, kaj poveš doma?«

»Doma povem, da moramo nositi črne srajce, a oče je ne bo kupil in tudi mama ne!«

In učitelj je vprašal še Javorja in Gabra in Bačarja in Tolminca in Ipavca in Brica in vsi so odgovorili kot Hrast.

»Zakaj bi vam ne kupili črne srajce, saj je bolj pripravna, ne pomaže se tako hitro!« je učitelj mirno in nedolžno prigovarjal.

»Snoparji ne bomo!« so se odrezali mali in učitelj ni več prigovarjal, samo brali so potem o Balilli spet od konca do kraja in spet od konca do kraja in učitelj jih je vzpodbujal, naj bi brali glasno, glasno — — —

Učitelj Pavel Petričič ni imel več mirne ure. Bil je blagorodje, ki ni vedelo, kako naj primerno izvede ukaz, da bo šolska mladež nosila enotno — črno srajco ...

Otroci so hodili v šolo, a njihove srajce niso bile ne črne ne pisane — bele so bile ... In je stopil k Hrastu in k Javorju in

Gabru in še k Bačarju in Ipavcu in Bricu in še v to hišo in ono, dokler ni obredel vseh in je prosil za božjo voljo, naj otrokom pripravi črne srajce in še jim je povedal, da visi na niti on in njegova penzija, ki je tako rekoč že zrelo jabolko ...

»Gospod,« mu je rekel Hrast in so mu rekli vsi po vrsti od Javorja do Brica, »gospod, dvajset let že učite na Hribu, dvajset let smo vas imeli radi, ali naj vas nimam več? Penzija vas skrbi? Duše naših otrok — več, gospod. In zavoljo teh duš prenesite vse! Ali nimamo lastnih hiš, ali nam ne rodi polje? In potrebni smo modrih in moških besed in dobrega sveta. Dvajset let ste med nami pa boste, če Bog da, še dvajset in več. Dokler imamo mi, tudi vam ne bo manjkalo!«

Tako so govorili Hribovci in učitelju je postalo toplo pri srcu, stare oči so mu zablesale in se orosile in zdelo se mu je, da se je pomladil in ni mu bilo mar, ko je srečal brigadirja, ki ga je hladno pozdravil.

»Ljubezen sem sejal, ljubezen in hvaležnost žanjem,« mu je pelo v srcu in ni se vznemiril niti čez par tednov, ko je bral v listu: »Ministrstvo prosvete je uvedlo postopanje proti Pavlu Petričiču, učitelju na Hribu.«

Dežne plašče

uvožene iz sloviti angleških tovarn si more za mal denar prav vsak nabaviti pri **DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA.**

Kakor je delala že Vaša stara mati, bilo je pravilno.

Kuhala ie svojo kavo samo s

Pravim Franckovim kavnim pridatkom.

Ta je danes še vedno tako fin kakor izvrsten pridatek k zrnati in žitni kavi ter bo to tudi zmeraj ostal.

Celje

OBČINSKA SEJA OKOLIŠKE OBČINE.

V četrtak zvečer se je pod predsedstvom g. župana Glinška vršila proračunska seja, ki je predloženi proračun z malimi spremembami tudi sprejela. V začetku seje je stavil obč. odbornik Pelschuch predlog, da se proračun zopet vrne v odsek, na kar je bila seja prekinjena za pol ure v svrhu sporazuma med posameznimi klubi. Razgovor v finančnem odseku je ime' ta uspeh, da se je doklada na alkoholne pijače zvišala od 260 na 300 odstotkov, mesto na 357 odstotkov. To je bil uspeh občinskih odbornikov, ki so obenem tudi gostilničarji. Takih je precej. Vkljub temu dogovoru v finančnem odboru je bila seja prav dolga in odkrito rečeno neplodovita. Rarne spreminjavalne predloge sta stavljal le dva gospoda: Pelschuch in Gams, ki pa nista imela prav nič sreče. Čudili smo se, da je gosp. Gams štedil tam, kjer je bilo najmanj treba. Sicer pa itak ni uspel nikak njegov predlog.

Celotna slika proračuna je sledeča: Direktnih dohodkov ima občina 168.000 Din, kar izhaja večinoma iz raznih občinskih taks in pristojbin, nakupa in lovskega zakupa. Izdatki so pa ugotovljeni na 899.600 Din, tako da znaša primanjkljaj 731.600 Din. To je za okoliško občino ogromna vsota, ker je do sedaj znašal vedno ta primanjkljaj nekako Din 150.000 do 200.000. Ta ogromen primanjkljaj je nastal radi tega, ker zapade v prihodnjem letu prvi obrok za okoliško šolo. In sam ta znaša Din 495.795,48, to je več kot polovico vseh izdatkov. Kritje je sklenil občinski odbor sledeče: Doklada na direktne davke brez najmarine se zviša od 300 na 450 odstotkov, doklada na alkoholne pijače pa od 260 na 300 odstotkov. — Proračun je bil sprejel z 18 glasovi, proti so bili 4.

Pred obravnavanjem proračuna je stavil občinski svetnik Hrastnik predlog, da se v prihodnjem proračunskem letu ustvari fond, ki naj bo namenjen za zidanje cenениh stanovanj in ki naj znaša Din 100.000, za kritje pa se naj vpelje davek na večja stanovanja. Predlog je bil sprejet.

Pri slučajnostih je prečital g. Mihelič poročilo o izdatkih in prejemkih za tretje četrtletje 1926, kateri obračun je bil odobren. Nato je g. župan zaključil sejo nekaj minut pred 11 zvečer.

Urškin semenj, ki se je vršil v torek, ni bil oni semenj, kakor v prvih poveljnih letih. Ljudi je bilo sicer še precej, a prišli so samo obujat spomine na semnje v prejšnjih letih. Kupčij ni bilo prav veliko, največ prometa je imel turški medičar in razni slaščičarji. Tudi čevljarji so kolikor toliko zadovoljni. Vsi drugi trgovci se pa pričujejo. V prvih popoldanskih urah je pričel padati dež, ki je nagnal z ulice še one ljudi, ki so še vedno občudovali polne stojnice. Tudi živinski semenj je bil reven.

Tatovi so imeli na torkovem semnju v prvih jutranjih urah, ko je bilo še precej ljudi, prav primerna in ugodna tla. Za makro jesen in mrlo zimo so se hoteli preskrbeti posebno z dobrim obuvalom. Tudi copate so jim prav prišle. Do 9 zjutraj je bilo naznanjenih več tatvin. Policija je prišla nekaj takih zlikovcev.

Smrtna kosa. Po dolgi in hudi bolezni je v četrtak umrl g. Beno Serajnik, ravnatelj deške meščanske šole v Celju. Ra'nki je služboval v Celju od prevrata dalje in si je pridobil v vseh krogih vsled svoje ljubeznivosti, posrežljivosti in blagega značaja lep krog prijateljev, kot ga ni imel nikak Celjan. Bil je izvrsten šolnik, ki je vodil meščansko šolo ne samo s strokovnim umevanjem, temveč tudi z globoko ljubeznijo do mladine. Bil je tudi izvrsten violinist, ki je vzgajal lepo število mladih violinistov. Med prevratom je vodil prvo slovensko meščansko šolo v Zalcu, ki je bila ob njegovi smrti ukinjena. Blagemu in zvestemu možu želimo božje plačilo. Pogreb bo danes ob 3 v Konjicah.

Proračunska seja v mestnem občinskem svetu se nam obeta. Načrt proračuna so se med seboj razdelile samo zvladnec stranke, tako da je opozicija še na nejasnem, kako ta proračun izgleda.

Ptuj

Tridnevnic. Od četrtka do sobote se vrši v minoritski cerkvi tridnevnic na čast svetemu Frančišku. Zjutraj in zvečer pridiga g. p. Odilo Hajnšek, gvardijan v Brežicah.

Cerkveni koncert se bo vršil v nedeljo ob petih popoldne v minoritski cerkvi. Program smo že ob avili v nedeljski številki.

Škof dr. Mileta iz Dalmacije se bo mudil v soboto in nedeljo v Ptuj. Pri tej priliki bo

blagoslovil tudi prenovljeno minoritsko semenišče. Kakor znano, je škof dr. Mileta iz minoritskega reda.

Mestno gledališče bo otvorilo letošnjo sezono v ponedeljek. Upozorili bodo Cankarjeve »Hlapce«. Opozorjamo, da velja abonement za dve noviteti, torej ne za dve predstavi po vrsti.

Igralsko šolo bo otvorilo Mestno gledališče dne 1. novembra. Odrsko dikeijo bo poučeval g. Valo Bratina, zgodovino umetnosti, posebno kostume in slikarstvo prof. Jakhel, literarno zgodovino s posebnim ozirom na dramatiko učitelj Šestan, borenje in sabljanje pa major v pokoju R. Ferencak.

Umrla je gospa M. Sitter, soproga čevljarkega mojstra v Prešernovi ulici.

Brežice ob Savi

Osebnosti. Franciškanski samostan in svoje stare znanke je po daljšem času zopet enkrat obiskal superior pri Novi Štiti P. Berard Jamar, ki je služboval tukaj okrog 18 let. — Gvardijan P. Odilo Hajnšek je odpotoval v Ptuj, kjer vodi v minoritski cerkvi slovensko tridnevnic v proslavo 700letnice smrti sv. Frančiška Asiškega.

Poročena sta bila v četrtak zjutraj v mestni župnijski cerkvi g. Karol Pečnik, založnik piva in gđ. Marija Matilda Klabučar, hčerka kleparkega mojstra, gostilničarja in posestnika g. Henrika Klabučarja. Kot prič sta bila navzoča g. Joško Pečnik, šolski upravitelj v Kapelah in g. Karol Vogrinc, tesarski mojster v Brežicah. Poročal je mestni župnik g. M. Jurhar. Bilo srečno!

Operaciji se je moral podvreči v tukajšnji bolnici č. g. Jožef Domanjko, kaplan v Sevnici ob Savi. Izvrstnemu, daleč na okrog znanemu zdravniku-prizmarju g. dr. Cholewi se je komplicirana operacija zelo posrečila in je bolnik že izven vsake nevarnosti, vendar bo moral ostati še nekaj časa v bolnici. Sobotom se priporoča v memento.

Za učitelja na tukajšnji osnovni šoli je imenovan g. Karol Štrbenk.

Nevarno je zbolela soproga posestnika in sodarskega mojstra g. Andreja Kralja v št. Lenartu. Prepeljali so jo v bolnico. Želimo ji skorajšnjega okrevanja.

Nesreča z vžigalnicami. V torek popoldne je prišla nekoliko slaboumna 14letna Ivanka Rožman iz Pesjega pri Brežicah v trenutni oškodnosti staršev po naključju do skatljice vžigalic, s katerimi se je igrala tako dolgo, da si je zažgala obleko. Dekletce je bilo v hipu vsa v plamenu. Preplašena mati je sicer ožen takoj pogasila, vendar so bile opekline tako hude, da so morali deklico prepeljati v tukajšnje bolnico, kjer pa je v sredo popoldne po hudem trpljenju podlegla opeklinam. Truplo rajno so včeraj v petek dopoldne prepeljali na Videm in ga tamkaj pokopali. Starši, bodite previdni in skrivajte vžigalice pred otroci.

Smrtno se je ponesrečil v sredo, dne 20. t. m. neki 18letni zidarski delavec, ki je bil zaposlen pri popravilu župne cerkve v sosedni Dobovi. Rajni je bil doma iz Trbovelj. Natančnejši podatkov do trenutka, ko pišemo to poročilo, nismo mogli dobiti.

»Jutra« v odgovor. V št. 242 z dne 20. okt. t. l. objavljamo »Jutra« dopis iz Brežic, v katerem dopisnik omenja incident pri pogrebu Slavke Klobučarjeve. Mi principielno nismo hoteli pisati o tem incidentu, čeravno bi imeli veliko več pravice kako »Jutra«, saj ga je povzročil netaktni nastop učitelje gđ. Šuligojeve, ne pa g. župnika, ki je bil naravnost kavalirski napram govornici. Toda, ker smo bili izzvani in ker je v dopisu par debelih, prosto izmišljenih neresnic, je potrebno, da zadevo resnici na ljubo pojasnimo. Sivar je bila takale: Ves pogreb se je vršil z vso mogočo uslužnostjo do rodbine Klobučarjeve in do pokojne Slavke in je potekel brezhibno do — nastopa učitelje gđ. Šuligojeve. Odlok bivšega ministrstva za uk in bogočastje z dne 7. julija 1879, št. 7196 določa, da smejo imeti na konfesijskih mirnodvorih pogrebne govore laiki le z dovoljenjem dotične cerkvene oblasti. Ta odlok je še vedno v veljavi, kar bi morala gđ. učiteljica vedeti, saj se je ob neki drugi slični priliki nanj opozorilo s priiznice. Toda gđ. Šuligojeva je to ignorirala in govorila brez predhodnega dovoljenja z g. župnikom. Govorila pa ni v imenu šole ali v imenu učiteljstva ali v zastopstvu učenck, ampak kot »Sokolica« in v govoru zopet in zopet izjavljajoča naglašala sokolsko in sokolsko in zopet sokolsko, tako da je bilo to izzivanje vsem naravnost mučno. Da je slovensko sokolstvo načelno in praktično kulturnobojno, da mladina v isti meri, ko se navzame sokolskega duha, izgublja pravega verskega duha, to dejstvo je izven debate, o tem more dvomiti le kdo, ki si z obema rokama zakriva oči. Sokolstvo je po svojem temeljnem svetovnem narižanju skoz in skoz protikrščansko, protiversko, svobodomislno. Jasno je torej, da je obmetavanje svežega groba pridne deklice s sokolskimi cvetkami zoper pieteto, netaktno do pokojne, netaktno do cerkvenih obredov. Kar zadeva »strankarskih strasti«, o tem ne more biti govora, ker se g. župnik le malo, morda celo premalo bavi s politiko, kar vsi dobro vedo, in ker pač »sokolstvo« ni politično, kar se nam od sokolske strani vedno zatiruje. Če je nenaklonjenost napram sokolstvu — strankarska strast, potem je sigurno sokolstvo nekaj zelo strankarskega. Kar pa tiče napak, se pač o nobenem in še tako vzornem 16letnem človeku ne more trditi, da bi bil docela brez vsakih »malih napak«. Če se to splošno dejstvo omeni tudi pri grobu, to nikjer ne velja za pomanjkanje pietete. Da je bila pokojnica sokolska naraščajnica, je bilo sploh neznano in je g. župnik, kakor se nas je obvestilo, spoznal šele iz besed gđ. Šuligojeve. — Opomba »na ves glas zarentačile...« itd. je — milo povedano: grda neresnica. Ko je duhovnik svoj obred izvršil, ima pravico, se odstraniti kadar hoče in njegova dolžnost je, se odstraniti, ako kdo s voijim netaktnim nastopom začne de-

monstrirati zoper vero in tako žali verska čustva, ki so primerna pri odprtem grobu. Opozorjamo višjo oblast na nezakonite nastope laikov pri odprtih grobeh, ki so se jih zadnji čas začeli dovoljevati sokolski krogi na brežiškem pokopališču. Užaljena ni pieteta, ampak sokolska objestnost; čista dostojnost naj se pa gredo učiti tisti, ki hočejo govoriti kot laiki na cerkvenem mirodvoru, da si dobe prej dovoljenje za besedo. Zlasti naj zadosti čuta dostojnosti gđ. govornica, ki si naj temeljito prečita okrožnico šolskih oblasti — o nošnji društvenih znakov v šoli in pa o učiteljskem stanu primerni obleki. Šolska oblast bo sploh storila dobro, če nekvificirani nastop gđ. učiteljice nekoliko preišče. Dopisniku pa, ki je storil gđ. učiteljici prav slabo uslugo, svetujemo, naj bo prihodnje bolj previden, kajti na vsak napad bomo reagirali; smvi je dosti na razpolago. Izživati in napadati sami principielno nikdar ne bomo; toda izzvani — se bomo vedno branili.

Dopisi

Cerknica. Dne 17. t. m. je priredil »Godbeni odsek gasilnega društva v Cerknici skupno z »Gasilnim društvom« in »Krajevnim odborom Rdečega križa« v Cerknici v gostilni Javornik veselico v korist poplavljenem občine Ziri. Veselica je uspešna nadvse dobro. Čisti donos prireditve v znesku Din 3020.— je bil odposlan županstvu občine Ziri s prošnjo, da porazdeli navedeni znesek med one poplavljenice, ki so najbolj potrebni nujne podpore. Za uspeh prireditve gre v prvi vrsti zahvala agilenemu in nesebičnemu sodelovanju Gasilnega godbenega odseka ter njegovemu kapelniku, neumornemu g. Andreju Zuljanu. Istotako se moramo zahvaliti tudi gg. pevcem ter pevovodji g. dr. Kraševcu. Tudi številnemu občinstvu, ki se je pridrdive udeležilo in v obilni meri pripomoglo k velikemu gmetnomu uspehu, izrekamo čast in hvalo. Posebno smo bili veseli številnega obiska gg. častnikov, podčastnikov in moštva 16. artiljerijskega ter 40. pešpolka ter izrekamo tudi njim svoje najtoplejše priznanje. — Krajevni odbor Rdečega križa.

Kropa. (Šolske razmere.) Trirazredno osnovno šolo imamo, poučujeta pa od začetka šole s 14-dnevним presledkom le 2 učni moči. Šolski otroci, ki tako nujno potrebujejo pouka, pa brez dela pobajkujejo. Lansko leto po Božiču smo imeli nekaj časa po 5 učiteljev, letos pa še 3 potrebnih ni. Kaj je temu vzrok? Ali primanjkuje učiteljev? Vskave, da jih je še preveč. Ali so pa morda krive temu neurejene šolske razmere in toli hvalisani centralizem? Naj bo eno ali drugo; na vsak način gre povsod vse nagaj, mesto naprej.

Za učiteljstvo

Člane in članice »Slomskove zveze« obveščamo, da je akcija za enotno stanovsko in strokovno organizacijo tako dozorela, da sedaj še čakamo na pozitivni odgovor na zadnje sklepe širšega odbora »Slomskove zveze«. Ko dobimo ta odgovor, tedaj skličeimo izredni občni zbor »Slomskove zveze«, na katerem bomo spremenili sedanja pravila »Sl. zv.« ter jo reorganizirali v posebno kulturno društvo za vse inteligente krščanskega naziranja. Ko se to izvrši, tedaj se tudi mi korporativno vpisemo v okrajna učiteljska društva, da bo v bodoče tudi osnovnošolsko učiteljstvo organizirano stanovsko enotno, kakor je že organizirano meščansko in srednješolsko učiteljstvo ter novinarstvo.

Naše dijaštvo

Diplomiral je 21. t. m. na ekonomski komercialni visoki šoli v Zagrebu g. Anton Urbanja iz Žiž pri Kamniku. Idealnemu delavcu v katoliških organizacijah iskreno čestitamo! — Danitarji. Akademiki! Udeležite se današnjega obnega zborna Akademskega kluba za Društvo narodov, ki se vrši ob 15 v predavalnici 77 na univerzi. Pri tej priliki se sprejemajo tudi novi člani.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 23. oktobra: DOKTOR KNOCK ali TRIUMF MEDICINE. — Red C.

Nedelja, 24. oktobra: MACBETH. — Izven.

Ponedeljek, 25. oktobra: DRUGI BREG. — Red A.

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Sobota, 23. oktobra: OTELLO. — Red E.

Nedelja, 24. oktobra: Ob treh popoldne GROFICA MARICA. — Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.

Ker je gospa Nablocka obolela in mora na zdravniškovo odredbo teden dni ostati v postelji, se vprizori v dramo, danes v soboto zvečer za abnoma red C mesto napovedane igre »Joy«, komedija »Doktor Knoch« ali »Triumi medicine«.

Danes v soboto se poje v ljubljanski operi za red E Verdijeva opera »Otello«. Naslovno vlogo v tej operi poje g. Zdenko Knitli, ki opero tudi režira. Nadalje nastopijo ta večer gna. Zaludova kot Desdemona, g. Holodkov kot Jago, Jagova žena Emilija je gna Potučkova, Stotnika Casija poje g. Kovač, poslanca Ludovika g. Rumpelj. Nadaljne vloge pojejo gg. Mohorič, Mitrovič in Perko.

V nedeljo dne 24. t. m. bosta v Narodnem gledališču dve predstavi, in sicer se poje popoldne ob 15 priljubljena Calmanova opereta »Grofica Marica« v običajni zasedbi. Za to predstavo velja znižane operne cene. Drama pa vprizori zvečer drugič v letošnji sezoni znamenito Shakespeareovo komedijo »Macbeth«. Predprodaja pri dnevnih blaginai v operi.

Mariborsko gledališče

Sobota, 23. oktobra ob 20: DANES BOMO TICI. Premijera. — Ab C.

Nedelja, 24. oktobra ob 20: GROFICA MARICA. Ponedeljek, 25. oktobra: Zaprt.

Torek, 26. oktobra ob 20: VERONIKA DESENISKA. Ab. B.

Sreda, 27. oktobra ob 20: PLESNI VECER. — Plesne skupine Valerije Kratine.

Pri nocojšnji premijeri Nestroyeve veseloigre »Danes bomo tiče sodeluje vojaška godba, ki bo igrala tudi med odmor. Dirigira g. L. Herzog. Režira g. J. Kovič. Glavne vloge so poverjene gg. Harastoviču, Rasbergerju, g. Savinovi, Bukšekovi in Kraljevi.

VERONIKA DESENISKA.

Videli smo je in smo bili trudni od pesmi in njene lepote. Uvažen kritik je zapisal, da je preveč umetniških zakladov nakopičenih. Res! Preveč jih je za nas, ki smo skromni in preskromni. Upira se nam neklasična kompozicija, upira z liriko vsa zasenčena dramatičnost; toda odučiti se bomo morali pravilom in okusu, ki smo se jih najedli v tujih šolah.

»Veronika« se še ni vžvela na odr. Ali bo njeno mesto v skritem kotu, kjer je bo samotnik čital ob uri molitve. Ali pa bo morala tolikokrat na oder, da bo svoja vsemu narodu.

Režiral je g. prof. Sest. Res lepa je bila scena Jeliseva in Veronike. (Svetilka pa je odločno kvarila barvno kompozicijo.) Bolj ko iz scene je govorilo prvaštvo režiserja Sesta iz igravcev. Razen Friderika smo bili z vsemi zadovoljni, posebno z Veroniko. Sicer imajo sploh mnogo rutine, nimajo pa dovolj duševne izobrazbe, ki jo človek pogreši baš pri tako globoko umetniškem delu, kakor je »Veronika«.

Morala L. Thome. Duhovita, kabinetna satira Thoma velja danes kot šaljevec iz »Simplissimušne«. Toda ko biča policojo in asesorje, jih biča vendarle z asesorsko duhovitostjo. Njegov rojak Ruoderer ga pač daleč nadkriljuje (prim. »Die Fahnenweihe«). Zato Thoma njegova simplisimovska šala ne bo mnogo preživela, ostala pa bo mrka »Magdalena«.

Uprizoritev je bila surova. Odlikoval pa se je g. Zeleznik, za njim ga. Bukšekova in g. Pirnat. Prvo dejanje je bilo anarhično.

Dr. F. S.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 24. oktobra: LJUBEZNI IN MORJA VALOVI (Hera in Leander); režira ga. Marija Vera k. g. članica narodnega gledališča v Ljubljani.

Glasba

Vijolinski koncert Zlatka Balokoviča. Kakor že javljeno, se bo vršil v četrtak dne 28. t. m. ob 20 v veliki dvorani hotela Uniona pod okriljem ljubljanske Glasbene Maticе vijolinski koncert, ki ga priredi znameniti jugoslovanski goslač Zlatko Baloković. Vijolinist Baloković je poleg slavnega Meštoviča morda edini jugoslovanski umetnik, ki uživa v resnici svetovno slavo. Njegovo sijajno umetniško igro pozna vsa Evropa, koncertiral je v raznih krajih severne Afrike zajedno z našim pianistom Antonom Troštom, iz koncertnih poročil ga pa pozna ves glasbeni svet severne in južne Amerike. Za ljubljanski četrtkov koncert si je izbral umetniški sledeči program: 1. Pugnani-Kreiser: Preludij in Allegro. Fiorillo: Adagio. Tartini: Variacije na Corellijevo temo. 2. John Ireland: Sonata za gosli in klavir. 3. Bach: Ciaccone za solo gosli. 4. Sarasate: Andaluska romanca, Gardner: From the Canebrace. Manojlovič: Igra udovice. Nacher: Ciganski napravi. Vse točke izvaja na Guarnerijevih goslih, ki so bile narejene leta 1732. Na klavirju spremlja umetnika miss Miriam Allen iz Newyorka. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni, cene običajne koncertne. Vrene na Pohorju 30 Din; posojilnica Zagorje ob Savi 500 Din; župni urad v Čemšeniku 20 Din; Janez Gnjezda, Velika Dolina, 5 Din; župni urad Gotovlje 50 Din; Tenente Rudolf, Ljubljana, 50 Din. — Vsem darovalcem iskrena hvala! — Odbor.

Naznanila

Dramatični odsek prostovoljnega gasilnega društva Domžale priredi v nedeljo dne 24. t. m. v Društvenem domu v Domžalah veseloigro v 4 dejanjih »Stric v Toplica«. Začetek točno ob pol 4. Čisti dobiček je namenjen 50% za popravilo gasilnega orodja in 50% za poplavljenec gorejskih krajev. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Darovi

Za invalide slepce je darovala ga. Marija Marješič 100 Din. Iskrena hvala!

Podporno društvo slepih, Wollfova 12, Ljubljana, so darovali: župni urad Sv. Peter na Kronski gori 20,50 Din; Viktor Meden, Ljubljana, 20 Din; župni urad Stanga, 20 Din; Novak Matija, Radovica, 20 Din; Kogovšek Ivan, Kopanj, 20 Din; Pauli Peter, St. Jernej, 10 Din; Hafner Jernej, Stari trg, 15 Din; dr. Kogoj Frančišek, Jesenice, 30 Din; Straki Matej, Sv. Peter pri Mariboru, 20 Din; Ranzinger Josip, Zagorje ob Savi, mesto venca na krsto g. Poljšaka, 250 Din; dr. Gregorič, Novo mesto, 20 Din; župni urad Radovljica, 20 Din. — Vsem plemenitim darovalcem naša najiskrenejša zahvala. — Odbor.

Podpornemu društvu slepih, Wollfova ul. 12, Ljubljana, so darovali: župni urad Bizeljsko 20 Din; Schwab Drago, Ljubljana, 80 Din; župni urad Osilnica 20 Din; Reich Josip, Ljubljana, 303,50 Din; župni urad Dražgoše 20 Din; župni urad Sv. Lovca.

Polzvedovanja

Ušel je mlad pes, velike pasme, rumene barve, številka pasje znamke 1054. Naznanilo sprejme iz prijaznosti trgovina pri Solncu, Pogačarjev trg. Doznik je bil pozabljen v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Kdor ga pogreša, ga dobi pri vratarju.

Avstrijski uradniki.

Avstrijski uradniki so strmoglavili svojo vlado oziroma je zbežala pred svojimi ljudmi! Razredni boj bijejo delavci, zdaj so ga pričeli tudi uradniki, in nastal je izredni položaj, da ljudje, ki so prisegli službeno prisego, svoje službe ne marajo več poznati. Seve, če javnost ne ugovarja, ko si delavec dela pot s pestjo, ne more obsojati uradnika, če štrajka tudi on, in vlada bo morala gledati, kako pride iz te zagate, če končno zaštrajka tudi še kmet, ki se ne bo dal mirno odirati, da se drugim slojem izpolnijo vse njihove želje. Položaj je v Avstriji zelo zanimiv: Socijalna demokracija vzdržuje na Dunaju oboroženo armado 250 tisoč mož »republikanischer Schutzbund« in visoki državni funkcionarji kakor dr. Deutsch ga vodijo. »Reichspost« imenuje vladi hiše in množino strojin in pušk, ki se tam hranijo, a vlada je kar gluha in slepa ter ne gane prsta, ker se ne upa dregati sršenovo gnezdo. Železničarji so vsak čas pripravljeni, ustaviti železnico, ki jo smatrajo za svojo last. Poštni uradniki so vsak čas pripravljeni ustaviti pošto; sodni sluge pa vsak čas prijeti sodne svetnike za roke in peljati jih iz sodne dvorane — na podlagi pravice štrajka.

Dosedaj se je s štrajki vse doseglo, samo življenje se ni ublažilo, vse je dražje in število brezposelnih se množi od tedna do tedna. Zdaj grozi s štrajkom, napoveduje svoj ultimatum ter se s predstaviteljem vlade pogaja. — kakor je navada, da se pogaja tudi suverena vlada — o zvišanju uradniške plače neki odsek 25 mož in na čelu mu socijalist agitator Zelenka, doma nekje na Češkem. Ramek je bil državni tajnik, Zelenka poveljnik uradniške armade, Bauer vrhovni general republikanske armade, tako si stojimo nasproti kakor nekoč Izraelci in Filistejci. Kdo se bo uklonil?

Za enkrat je zbežal Ramek, država je kapitulirala zopet pred cesto. Če si kdo nabavi puško, mora seve vsaj parkrat ustreliti, sicer bi se osmešili uradniki so se organizirali, organizacija mora nastopiti, če se ne mara osmešiti, zlasti če se je ustanovila z namenom, priboriti zlepa ali zgrda svojim članom boljše plače. Če se popre mirno pripusti organizacija, se jej ne more braniti, da nastopi tudi svojo parado.

Število uradnikov se je v Avstriji sicer izdatno znižalo, kar pa države še ni preveč razbremenilo, ker mora plačevati pokojnine. Vsekako imamo še 101.569 državnih uradnikov, ki pridejo tu v poštev; deželni uradniki, učitelji, občinski uradniki in železničarji sedaj niso prizadeti. Le-ti uradniki stanejo državo 572 milijonov šilingov na leto, eden povprečno 5700 šilingov na leto. S 300 šilingi na mesec v Avstriji in drugod lahko izhaja manjša družina treh oseb. Pomisliti treba, da ni treba plačevati stanarine skoro nič.

Torej nihče ne bo uvideval, da je položaj uradnikov neznošen, in vladi se ne more očitati nič, ker je že ves čas hotela uradniške plače tako urediti, da se zvišajo plače uradnikov, ki imajo družino. A Zelenka hoče, da se linearno zviša plača vsem, tudi tistim, ki s svojimi dohodki ne vedo kam. Da samec porabi 6—10 milijonov kron na mesec, je treba že nekoliko razsipnosti. Državni tajnik Ramek je uradnike opozarjal na dejstvo, da v sedanji krizi ni mogoče zviševati davkov, opozarjal jih je, da v obsegu budžeta ni možnosti kriti zahteve uradnikov, ki bi stale 130 milijonov šilingov; 80 milijonov je pa vlada itak že privolila, na stroške potrebnih investicij in na nevarnost, da s tem zopet naraste število ljudi, ki nimajo dela. A Zelenka je uradnikom vse obetal, v nevarnosti je njegov vrestiti, zato ne sme odnehati.

Dr. Renner je l. 1916., ko je njegova bežeda imela še več veljave, takole opisal avstrijskega nemškega uradnika: »Ti ljudje, ki ne poznajo bede in sile pridobitnega življenja, ki se pri svoji stalni plači čutijo zvišene nad človekom, ki si kruh služi v potu svojega obraza in s strahom kalkulira, kako bi se dalo kaj zaslužiti... Zakaj pa bi se bil učil latinskih in grških besedi, zakaj se je ubijal s slovnico? Sicer se je vsa ta znanost že razkadila v dimu in smradu gostiln, a zavedajo se svoje plemenitosti, druge pa imajo za branjevece, sužnje, barabe. Vse moderno življenje se gradi na ekonomiji, zato je človek brez gospodarstva v družbi tuje. Študiranje ljudi so vodili dolga, dolga leta po čudovitem labirintu antike, potem so jih postavili nespособne na obal življenja. Stric protektor je mladeniča prijel za roko in ga posadil za pisalno mizo. Šolska klop in pisalna miza, to je vsa življenjska izkušnja teh ljudi, ki pa svojega duševnega siromaštva v svoji tragični ošabnosti nočejo spoznati.« (Österreichs Erneuerung, str. 8.)

Hudo je, če tako številni stan, čegar vpliv na javno življenje vsled njegove izobrazbe že davno tira državo iz naravnih mej — uradništvo je bilo reprezentant liberalizma in liberalne žurnalistike, nastopi strnjeno zoper državo (ne moreš uradniškega štrajka drugače označiti). Zato so umevne besede, ki jih piše bivši minister dr. Mataja v Reichsposti (16. okt.): »V Evropi ni druge države, kjer bi uradniška organizacija smela tako govoriti. Razum komunistične stranke v Evropi ni nikogar, ki bi se proti takemu govorjenju ne uprl z vso silo. Nikjer izven Avstrije bi

javno mnenje ne pripustilo, da se tako ruši državna avtoriteta.«

Državna avtoriteta, ki je nikjer ni. Ali bo Seipel našel pot iz zagate? Odkod naj država vzame 130 milijonov, ki jih uradniki zahtevajo? Kmet je preobremenjen. Svetovni trg določuje njemu svetovno ceno, in socijalna demokracija se brani primerne carine z vsemi sredstvi. Obrt pa propada vsled socijalnih bremen, s katerimi je hotela socijalna demokracija pomoči delavcem, pa tira tovarne in obrtna podjetja v propad.

V Celovcu pridejo dne 24. okt. demonstrirati kmetje. Vabili so jih, naj pridejo s cepci. Kaj bo iz tega? Stari nemški politik dr. Leimisch je dejal zadnjič v kulturnem svetu: »Österreich geht zugrunde durch seine Arbeitslosen und Beamten.« (Avstrija propada na svojih brezposelnih in uradnikih.)

Celovec, 20. oktobra. P.

JESENSKO ZASEDANJE FRANCOŠKEGA PARLAMENTA.

Pariz, 22. okt. (Izv.) Na seji finančne komisije je Poincaré izrazil željo, da se čim prej skliče parlament, ker je potrebno, da se prej ko mogoče sprejme proračun za l. 1927. Misli se, da bo parlament sklican za 8. oz. 9. november.

PROTIJUDOVSKJE DEMONSTRACIJE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 22. okt. (Izv.) Na današnji seji parlamenta se je na pobudo poslanca Bakocija (dem.) govorilo o poslednjih antisemitskih demonstracijah na univerzi. Namestnik min. za uk in bogočastje Petri je tekom debate ugotovil, da se je izvršil le en insult in da ni mogoče govoriti o kakšnih izbruhih antisemitizma. Sicer pa je izjavil Petri, da bo edini krivec strogo kaznovan in da se bo vseučilišče celo zaprlo, ako bi se slične demonstracije še ponovile. Nato se je nadaljevala razprava o ustanovitvi zgornje zbornice.

ZA STABILIZACIJO BELGIJSKEGA FRANKA.

Budimpešta, 22. okt. (Izv.) Madjarska narodna banka se bo udeležila skupno z angleško banko ter newyorško federalno rezervno banko mednarodne pomožne akcije za stabilizacijo belgijskega franka. Tozadevni dogovor se bo danes podpisal.

POTRES V SAN FRANCISCO.

San Francisco, 22. okt. (Izv.) Danes dopoldne so se čutili trije močni potresni sunki. Prvi sunek se je čutil ob 4. uri 36 min. in je trajal 20 sekund; drugi ob 5. uri 36 min. in je trajal 15 sekund; tretji ob 6. uri 42 min. in je trajal 5 sekund. Potres je povzročil občutno materialno škodo. Šipe so se razbile. Na stropu in v zidovju so zazijale razpoke.

Knjige in revije

»MLADI JUNAK«.

Izšla je druga številka tega za našo mladino nad vse potrebnega vzgojnega lista. Predstavila se nam je v praznični obleki — s slikami in tiškom v modri barvi — kar je jasen dokaz, da se izdajatelj ne strašijo niti najhujših finančnih žrtv, samo da ustrežijo željam svojih mladih naročnikov in tako čim uspešneje propagirajo svojo idejo — treznostno akcijo.

Cebularjevi prispevki so kakor solčni žarki, vrženi na pomladne gredice, kakor majne rože, nasute po tleh. Izredno hitro se je uveljavil v našem mladinskem slovstvu; kakor čarodej si je s pravilno silo osvojil našo dečo. Kakor dedek svojim vnukom govori: iz srca v srce, iz duše v dušo lije blagodejna toplota njegovih besedi... Dobrodušni obraz mu raztegne zdaj smehljaj pristne otroške segavosti in začudenosti, zdaj spet grenko stisne senca iskrene žalosti nad mračnimi prizori, ki nam jih riše pred oči iz nižin življenja. To niso mehanično prehitvevale scene brez vsebine, brez jedra na pozornici; v njegovih sličicah zaslišimo torišče doživljanja; trpko nam zavonjajo iz njih solze in kletve, ki smo jih že videli, slišali neznano kje; pogreznemo se na dno in bolno dotipljemo do živega mozga in krvi, do ran, ki so nam poznane še od nedavno in so nad vse pekoče in polne gnlobe...

Povestica »Polček in Pikapolonica« se odlikuje s svojo svežostjo, živahnostjo in naravnost plastično podanimi prizorčki iz življenja in nehanja drobnih bitij narave. S srcem polnim sočutja in nedečakane radostnosti sledijo mladi bralci polku in njegovemu dolgemu, žalostnemu potovanju po svetu, ker išče svojjo izgubljeno, gorko ljubezeno ženičico — Pikapolončico — ki je bila ljubka in mila in je žarel njen smeh kakor makov cvet. Cebular mnogo obeta.

Albrehtovo »Pismo o sreči« je kakor pesem, polna čudovite nežnosti in še čudovitejša ljubavi do onih, ki stojijo plahi in nebogeljni šele na začetku svoje poti, brez določenih obzorij, brez začrtanih smeri — »Ali veš, prijatelj moj, kje te čaka sreča? — Kamor je dahnila ljubezen tvoje matere, kamor je segla njena skrb, kjer je zavnela njena beseda in kamor je kanila kaplja znoja, ki ga je privabilo trpljenje, povsod tam te čaka sreča.« — Na tej poti vas bo spremljal, prijateljčki, tudi »Mladi junak«, vodil vas bo mimo vsega sijaja in lepote, a tudi preko vsega blata in nizkosti življenja; vodil vas bo, dokler ne boste dosegli jasnih smotrov, ki jih vaše duše pod njegovim vplivom šele zasnujejo. Naj bo blagoslovljena naša in vaša pot!

Nadaljevanje Thefontesovega »Dela hudobnega Furiobiba« nam nazorno opisuje vse grde nakane in spletke lažizdravnika — hudobca — ki hoče z alkoholom že v kalu zamoriti življenje nedolžnemu otročičku. Miheličev opis »Dete umira« je lep donos k treznostnemu pokretu, ki hoče predvsem preprečiti take in slične tragične prizore v našem rodbinskem življenju. Razpredel »Dela malih« nam jasno dokazuje živahno zanimanje in hotenje mladih sotrudnikov, z umom svojega duha pobudno vplivati drug na drugega in se pripravljati že zdaj za resno delo in borbo v bodočnosti.

Pokret proti alkoholizmu, nenravnosti, nepravilni vzgoji etc. je v tej resni, razvrtni dobi

kakor luč, ki kaže pravo pot, kakor dleto, ki oblikuje edino mogoč izhod iz popolne gospodarske, fizične in moralne zablodnosti našega naroda.

Listi, ki so si nadeli to lepo, a neahvalno nalogo, so: »Mladi junak« (celoletna naročnina 10 dinarjev), »Prerod« (celoletna naročnina 25 dinarjev) in »Naša bodočnost«, gospodarski list (celoletna naročnina 3 dinarje). Vsi trije listi se naročajo pisмено ali ustno pri upravi: Poljanski nasip 10. Toplo priporočamo. Mirko Kuntčič.

Slavnostna številka »Nove revije« obsega 8. in 4. redno številko. Morala bi bila že iziti, a vsled nekih tehničnih zaprek je treba še malo počakati. Upati je, da bo razposlana do srede novembra. Slavnostna številka je posvečena sv. Frančišku Asiškemu. Obsega nad 240 strani. Lahko se dobi tudi posebej; slavnostna številka stane 40 Din. Naroča se v frančiškanskem samostanu v Makarski.

Železničarski vestnik, strokovno glasilo Prometne zveze v Mariboru. Izhaja 1. in 15. vsakega meseca kot člansko glasilo. Nečlani ga dobijo za 40 Din letno, 20 Din polletno pri upravi, Aleksandrova c. 6-I. Št. 14. I. l. ima sledečo vsebino: Potreba organizacije — iz predloga ministrstva za promet. Organizacija kršč.-socialnih železničarjev na Češkem. Kdaj so nastale naše železnice. Iz oserdnega odbora. Dopisi. Pojasnila. V tujini. Razno. Iz razprave o proračunu ministrstva za promet.

Socialni vestnik

Zavarovanje dnevničarjev in delavcev pri državnih uradih.

Po čl. 290. finančnega zakona za leto 1926-27., o katerem je »Slovenec« obširno poročal, so izzete vse osebe, zaposlene pri državnih uradih in ustanovah od obveznega plačevanja zavarovalnine po zakonu o zavarovanju delavcev z dne 14. maja 1922.

Pač pa uživajo vsi dnevničarji in delavci, zaposleni pri državnih uradih in ustanovah neglede na to, če plačujejo zavarovalnino ali ne, ugodnosti navedene v zakonu o zavarovanju delavcev.

Oserdini urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je po objavi finančnega zakona 1926-27. naročil z okrožnico od 15. aprila t. l. svojim ekspozituram, naj takoj izvršijo odjave in izločitve vseh

dnevničarjev in delavcev, zaposlenih pri državnih oblastvih in ustanovah. Ta korak je OUZD utemeljil s tem, češ, da je samo ob sebi umevno, da one podpore po zakonu o zavarovanju delavcev, katere morajo v smislu 2. alineje čl. 290. finančnega zakona uživati dnevničarji in delavci, zaposleni pri državnih ustanovah, morajo pasti le v breme države odnosno navedenih ustanov ter jih organi delavskega zavarovanja v nobenem pogledu niso dolžni trpeti. Potemtakem, pravi OUZD, je od 1. aprila t. l. dalje vsa zdraviljenja navedeni: oseb na račun OUZD ustaviti in o tem obvestiti prizadeta državna oblastva.

Vsled te okrožnice je bilo pri vseh državnih resorih naenkrat na cesti vse polno delavcev državnih naprav, ki so se zdravili po bolnicah na račun OUZD. Izvzeti so bili samo delavci državnih monopolov in državne industrije. Ravno tako so prenehali dobivati gori omenjeni zavarovalni vse podpore, ki so v zvezi s tem zavarovanjem. Jasno je, da so bili delavci državnih ustanov z zgornj citiranim členom finančnega zakona silno oškodovani. Zakonodajalec pa je gotovo hotel delavcu pomagati z omenjenim zakonom. OUZD pa seve nikakor ne more pod takimi neugodnimi pogoji zavarovati državnih uslužbencev. Zato so se resorni ministri takoj obrnili na ministra za socialno politiko s prošnjo, da hitro in pravilno reši vprašanje načina zavarovanja pravic, ki pripadajo delavcem in dnevničarjem pri državnih ustanovah in uradih po zakonu o zavarovanju delavcev. Minister za socialno politiko se je nato sporazumel z OUZD, da je le ta pripravljen zopet sprejeti vse vrnjene prijave za zavarovanje in izplačati podpore odnosno skrbeti za bolniško postrežbo zavarovancem državnih ustanov. Tako so končno prišli delavci in dnevničarji, zaposleni v državnih ustanovah, zopet do svojih pravic. Gre le za to, da se sedaj v resnici izplačajo vsakemu prizadetemu zavarovancu vse pristojbine tudi za nazaj do 1. aprila t. l. Kajti vse prijave je moral sprejeti OUZD s 1. aprilom 1926. OUZD bo pa menda končno tudi prejel denar od države, dasi mora ta šele preskrbeti v to svrhu naknadne kredite.

S tem je zadeva s čl. 290. finančnega zakona za leto 1926-27. za delavce in dnevničarje pri državnih ustanovah končno le ugodno rešena. Upamo, da bo tudi OUZD prišel na svoj račun. Vsakdo mora uvideti, da ne more biti pri nobeni ustanovi izplačil brez vplačil, pa magari je dotična ustanova še tako socialna in humanitarna.

Zanimivosti

SKRIVNOSTNA MOČ TOBAKA.

Kadilci na Francoskem so na podraženje tobaka reagirali z bojkotom. Trafike ugotavljajo, da je prodaja padla za 50 odstotkov, a se radi tega nič ne vznemirjajo, ampak smejejo. Tobakna režija je že navajena na take in enake izlive nezadovoljnosti in dobro ve, da bo končno vendar le ona zmagala. Saj je strast kajenja najhujša vseh strasti, in redki so ljudje, ki imajo toliko energije, da jo premečajo.

Nedavno je holandski učenjak dr. van Vleuten razpisal anketo o kajenju in sam proučeval to strast. Nihče mu ni vedel povedati, kako uživa in občuti pri kajenju in nihče mu ni znal odgovoriti, zakaj kadi. V čem da je pravzaprav slast in potreba... Vsi so izjavili, da bi se rajši odrekli i zabave i obleke, pa deloma tudi hrane in pijače, kakor pa tobaka. V kajenju, pravi van Vleuten, je nekaj misterioznega, nepojmljivega, in zato je vsak boj proti tobaku zaman.

To ve tudi naša monopolska uprava in greši na ta račun, da je joj. Tobak drag, a vedno bolj zanič. In naši tobakarji zabavljajo, kadijo pa le.

OGROMEN ARHIV.

Največji in brez dvoma najobširnejši družinski arhiv je oni španske knežje družine Osuna, ki pa pride v kratkem na boben. Blizu en milijon raznih spisov je v njem nakopičenih, mnogo takih, ki so še docela neznan. Najstarejši dokument je iz l. 843., torej je že nad tisoč let star. Med najvažnejšimi pa je oni, ki ga je poklonil vladajoči knez enemu izmed prednikov Osune za junaki čin, ko je s 40 možmi pognal v beg celo armado Maurov, ki so napadli Utrero. Nek drug dokument, edini svoje vrste, je oni, s katerim kralj Maurov vrača Granado. Med spisi je tudi mnogo pisem svetega Frančiška Borgija, kakor tudi njegova oporoka ter proglašenje svetnikom. Ker ima arhiv silno vrednost za zgodovino Španije, je razumljivo, da ga hoče kupiti španska vlada.

MED DIVJAKI.

Neki višji duhovnik je bil nekoč povabljen v družbo, v kateri so bile nekatere dame prav rafinirano opravljene, to se pravi, bile so le na pol oblečene. Gostiteljci je bilo to seveda jako neljubo, zato je visokega gosta prosila, naj oprostí ter naj se nad tem ne spotila. »Gospa«, je nato odvrnil duhovnik, »bom že kako prestal ta večer, saj sem bil šest let misijonar med divjaki.«

PREDOR SKOZI MONT BLANC.

Predor skozi Mont Blanc nameravajo v najkrajšem času napraviti. Saj gore so za današnje tehnike samo zato tu, da jih morejo vrtati. S tem predorom bi se zahodna in vzhodna Evropa mnogo bolj zbližali, a tudi promet med Francijo in Italijo bi se s to progo zboljšal. Predor bo šel iz Chamonixa do Aoste ter bi pot med Parizom in Rimom skrajšal za 200 milj, kakor tudi med Genuo in Dunajem. Železniški tarifi bi se znižali za 15 do 20%. Stroški so preračunjeni na 300 milijonov frankov.

KANDIDAT IN VOLIVCI.

Clemenceauov zaupnik Georges Mandel je bil pri zadnjih volitvah v francosko zbornico kandidat. Ko je na nekem shodu govoril, ga je eden volivcev vedno prekinjal z živ-

ganjem. Kandidat je nato rekel tole: »Ker ti ljudje ne marajo ničesar o politiki slišati, bom pa govoril o literaturi. Lafontaine je bil velik mož, pustil je, da so živali govorile. Rostand je bil tudi velik mož. V njegovi pesnitvi Chanteclair govore petelini, kokoši in p.ščeta prelepe verze. Domišljamo pa si, da sem jaz večji od teh dveh, kajti jaz sem pripravil osle do tega, da žvižgajo.« Zborovalci so bili nato popolnoma mirni, toda Mandel ni bil izvoljen.

»SELF MADE MAN«.

Ta izraz rabijo Angleži in Amerikanci za človeka, kateri je sam iz sebe postal premožen ali na kak drug način poznan širnemu svetu ali pa vsaj svoji domovini. Znan je Napoleonov izraz, da vsak vojak lahko v tornistri nosi maršalsko palico. To je bilo takrat, danes v demokratični dobi, pa ima vsak mlad podjeten in pogumen človek pot odprto do blagostanja in slave. Take življenjske zmagose posebej pogoste v novem svetu tam čez veliko »lužo«. A tudi v Evropi je mogoče, da se človek in dandanes povzpne iz najnižjih globin do najvišjih mest. Angleži imajo dosti takih zgledov. Pred vsemi je tu angleški kralj avtomobilov, po imenu W. R. Morris. Pred tridesetimi leti je bil vajenec v neki delavnici za kolesa v Oxfordu. Toda on ni bil zadovoljen s tem, da bi samo biciklje popravljaj, pač pa je stremel dalje ter kmalu postal vodja tovarne koles, a ko se je avtomobil pojavil, je takoj spoznal, da ima to vozilo bodočnost ter se takoj vrgel na izdelovanje avtov in sicer takih, katere bo mogel tudi človek, ki ni ravno lord, kupovati. S tem je od dne do dne postajal premožnejši in danes stoji na čelu britanske avtomobilske industrije. Znana je življenjska pot lorda Readinga, ki je ravnokar postal podkralj v Indiji, kateri je pričel svojo karijero kot navaden mornar. Ravno tako se je pred kratkim umrl lord Leverhulme iz neznatnih početkov povzpel do multimilijonarja, a milijonar v angleškem smislu pomeni nekaj drugega kot n. pr. pri nas. Prišel je namreč z izdelovanjem mila, tovarno vedno izpopolnjeval in danes je to najmodernejša tovarna te vrste na svetu. Eden največjih angleških lastnikov parobrodov lord Inchape je prišel iz Škotske v London brez vsakih sredstev. Ravno tako neki drug velikaš trgovske mornarice je bil tekač v mali trgovini v Londonu. Današnji železniški minister Kanade Karel Dunnin je bil vajenec v Leicesterju na Angleškem in ker mu učenje ni ugajalo, se je s par funti podal v Kanado. Tudi na vseh drugih mestih britanskega imperija se najdemo osebe, katere so pričele tako rekoč iz nič.

BOGASTVO ŠVEDSKE NA ŽELEZU.

Švedska ima dva velika železrudnika. Oni na Lapskem je velik 937 štirjaških kilometrov, a oni v srednji Švedski 665. Rovj so globoki do 500 metrov. Železna ruda je izborna, saj vsebuje do 60 odstotkov železa, medtem ko ima druga ruda po Evropi povprečno le 37 odstotkov. Vse zaloge železne rude na Švedskem cenijo na 1335 milijonov ton. Že v štiri-najstem stoletju so tam kopali železno rudo, seveda pa takrat še ni bilo pripomočkov, kakršne imajo dandanes, zato se je takrat tudi le malo nakopalo. A leta 1914 pa so jo nakopali že šest in pol milijona ton. Večinoma se vsa izvozi in sicer največ v Nemčijo. Rudarjev je zaposlenih nad 11.000.

Gospodarstvo

Oddaja del za notranjo opremo nove stavbe Narodne skupščine inozemcem.

Kakor smo že poročali, namerava ministrstvo za zgradbe oddati dela za notranjo opremo nove zgradbe Narodne skupščine avstrijskim, ogrskim in nemškim tvrdkam in to na račun reparacij. Da se ta škandalozni korak prepreči, je tudi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poslala predsedniku ministrskega sveta, Narodni skupščini in prizadetim ministrom spomenico, v kateri pravi med drugim:

»Za novo zgradbo Narodne skupščine se imajo, kakor je podpisana zbornica informirana, oddati v najkrajšem času dela za notranjo ureditev prostorov, predvsem mizarska in tapetniska dela. Ob tej priliki se usoja podpisana zbornica opozoriti Vas, velespoštovani gospod minister, na dejstvo, da imamo samo v Sloveniji nad 1200 samostojnih mizarskih mojstrov, ki zaposlujejo odlično kvalificirano delavstvo in da imamo poleg tega 6 večjih tovarniških obratov, ki se pečajo izključno z izdelavo pohištva in so po svoji strojni opremi, kvalificiranosti produkcije in finančnem položaju v stanu prevzeti in točno izvršiti vsako, tudi še tako veliko delo. Splošna gospodarska stagnacija je danes, zaradi stagnacije v stavbi stroki, v pohištveni industriji najbolj občutna, brezposelnost te stroke največja. Ker bi se moglo z oddajo še ostalih mizarskih del pri zgradbi Narodne skupščine zaposliti znaten del domače pohištvene industrije, se usoja podpisana zbornica najljubšeje prositi Vas, velespoštovani gospod minister, da zastavite svoj cenjeni vpliv v to, da se ta dela oddajo domačim podjetnikom in to tembolj, ker obstoja, po informacijah podpisane zbornice resna nevarnost, da se dela oddajo avstrijskim in madjarskim tvrdkam. Ker bi bilo to skrajno škodljivo splošnim narodno-gospodarskim interesom države, a bi poleg tega pomenilo tudi brezobzirno zapostavljanje ene najboljših kvalificiranih strok domače podjetnosti, je podpisana zbornica prepričana, da boste, velespoštovani gospod minister, gornjo prošnjo v polni meri upoštevali.«

Kakor smo informirani, je zbornica prosila v tej zadevi za intervencijo tudi narodne poslance.

Dviganje romanskih valut in naše gospodarstvo.

Francoski frank in italijanska lira sta se v zadnjih mesecih znatno dvignila. Lira, ki je v začetku septembra notirala na borzi v Curihi 16.85 švic. fr. se je tekom 7 tednov dvignila na 22.60 švic. fr. (22. X.), torej za nič manj kot 34%; francoski frank pa se je od 1. avgusta, ko je notiral v Curihi 12.60 švic. fr. popravil na 15.55 švic. fr., torej za 24% (najnižji kurz franc. franka se je zaznamoval 21. julija, ko je frank notiral 10.82 švic. fr.). Dviganje francoskega franka je pripisovati konsolidaciji državnih financ, ravnotežju v proračunu, kakor tudi izgledom za skorajšnjo možnost stabilizacije. Na francosko gospodarstvo ta dvig zaenkrat še ni neugodno vplival, ker se cene pred dvigom še niso prilagodile najnižjemu stanju franka. Dvig italijanske lire pa so povzročile napovedane deflacijske mere s strani italijanske vlade. Pričelo se je izvajati kreditne restrikcije, toda obtok bankovcev se ni bistveno spremenil. 10. septembra je bilo v obtoku 18.055 milij. lir, 10. okt.

pa 17.973 milij. lir, obtok bankovcev se je torej znižal le za 82 milij. lir ali ½%. Dvig lire so torej povzročile intervencije s strani italijanske, in to vsaj v početku. Spekulacija pa je napovedane deflacijske mere vnaprej eskompitirala, kar je povzročilo nadaljnje dviganje. Tudi v Italiji se cene vsled dviga valute niso znižale; iz tega pa sledi, da se je nivo cen v zlatu dvignil za najmanj 30%. Ker so za inozemstvo merodajne le cene v zlatu, je pričel nazadovati izvoz. Gospodarstvo je že v velikih stiskah, predvsem industrija avtomobilov, svile in tekstilij.

Francosko in italijansko gospodarstvo bo kmalu občutilo neprijetne posledice dviga valute. Gotovo je, da se bo pojavila stabilizacijska kriza, ki bo tem občutnejša, čim višji bo stabilizacijski nivo lire ozir. franka. Ostalo gospodarstvo Evrope pa se bo oddahnilo, kajti s tem bo za vedno prenehal italijanski in francoski dumping.

Tudi za naše gospodarstvo je pričakovati ugodnih posledic. Kakor znano, trpi naše gospodarstvo vsled visokega stanja cen v relaciji s cenami v ostalih državah Evrope. Toda naš indeks cen stalno pada. Od januarja do avgusta so naše cene padle za 9.6%. Na drugi strani pa opažamo znatno dviganje cen v ostalih centralnoevropskih državah s stabilno valuto. Tako se je indeks cen v Nemčiji od marca do srede oktobra dvignil za 10% (od 118 na 130), v Avstriji od marca do septembra za 6% (od 17.086 do 18.144), v Češkoslovaški za 5%; tudi v Angliji in Ameriki so se v zadnjih dveh mesecih cene dvignile za 1—2%. V Italiji, Franciji in Belgiji pa so cene v zlatu narasle v istem razmerju kot odgovarjajoče valute (ker nominalne cene niso padle). Ker je z dvigom romanskih valut odpadel glavni moment, ki je pritiskal na cene, je pričakovati, da se bo nivo cen v Evropi nadalje dvigal. — Situacija Jugoslavije se je glede relacije med našimi in svetovnimi cenami že znatno zboljšala, kajti na eni strani se cene v inozemstvu dvigajo, na drugi pa pada nivo naših cen. Če se bo ta situacija obdržala, potem lahko pričakujemo, da se bodo v dohodnem času povečale možnosti za naš izvoz, kar bo gotovo blagodejno vplivalo na stanje našega gospodarstva.

Mednarodna tarifna konferenca v Zagrebu. Meseca novembra se bo vršila v Zagrebu mednarodna tarifna konferenca za zamenjavo tarifov med Hamburgom in Trstom, ki ima nalogo dokončati tozadevna pogodjenja, ki so se pred kratkim vodila v Hamburgu. Na tej konferenci bodo sodelovali predstavniki železniških ravateljev iz Hamburga, Altona, Münchena, Dresdena, Prage, Budimpešte in Dunaja, s strani našega prometnega ministrstva pa ravnatelj komercialnega oddelka g. Bora Jovanović.

Italijansko-jugoslovanski železniški tarif. Italijansko-jugoslovanska železniško-tarifna komisija za izvoz in uvoz je pred kratkim dokončala delo. Določil se je nov tarif, ki bo stopil v veljavo s 1. februarjem.

Projekt meničnega in čekovnega zakona. Sekcija za proučevanje projekta novega meničnega in čekovnega zakona, kateri načeljuje g. Grgorje Nestorović, odvetnik iz Beograda, je pričela z delom za definitivno redakcijo tega zakonskega projekta.

Iz bančnega sveta. V Despotovcu (Srbija) se je ustanovila nova banka. »G. Resavska privredna banka s kapitalom 500.000 Din — Fuzionirali sta se: Dunavska banka v Beogradu in Kuznitska banka v Debeljaci. — Konkurz je otvorjen o imovini Belgrajske komisije banko.

Produkcija svilениh kokonov. Po uradnih podatkih je znašala letos produkcija svilениh kokonov v naši državi približno 1000 ton, od tega v Makedoniji 450 ton, v Vojvodini 300 ton, v Srbiji

250 ton in v Hrvatski 800 ton. Kvaliteta kokonov je letos izredno dobra.

Rusko poljedelstvo v l. 1925-26. Rusko poljedelstvo se polagoma približuje predvojnemu stanju. Med tem ko je obdelana plošev v l. 1922-23. padla na 63.6% obdelane plošve v l. 1913., se je ista dvignila v l. 1923-24. na 77%, 1924-25 na 83.7% in 1925-26 na 86.4%. Vrednost poljedelske produkcije (v predvojni cenah) se je dvignila od 7888 milijonov rubljev v l. 1923. na 10.723 milijonov zlatih rubljev v l. 1926. Stanje živine je doseglo 98% predvojnega stanja.

Naglo napredovanje svetovne produkcije umetne svile. Ta najnovejša stroka industrijske produkcije se razvija z nepričakovano naglico. Svetovna produkcija umetne svile se za leto 1926. ceni na 333 milijonov angleških funtov napram 193 milijonov angleških funtov v l. 1925. 75% te produkcije odpade na Ameriko, Nemčijo, Anglijo in Italijo. V letu 1926. se je dvignila ameriška produkcija za 60%, nemška za 154%, angleška za 61%, italijanska pa za 88%.

Občutno pomanjkanje premoga tudi v skandinavskih državah. Pomanjkanje angleškega premoga na svetovnem trgu postaja vedno bolj kritično. Nemčija je kakor znano omejila izvoz, ravno tako Belgija. V skandinavskih deželah se je pojavilo občutno pomanjkanje premoga. Večje število ladij čaka v pristaniščih na premog. Rečne ladje so že pričele kuriti s drvni.

Pogajanja za pristop češkoslovaških železnar k mednarodnemu kartelu železnar prekinjena. Pogajanja češkoslovaških železnar radi pristopa k mednarodnemu kartelu železnar za enkrat niso uspela, ker med posameznimi češkoslovaškimi železnarji ni prišlo do sporazuma radi razdelitve na Češkoslovaško cepadajoče kvote.

Kriza v ameriški produkciji bombaža. Valud rapidnega padca bombažnih cen nameravajo ameriški producenti bombaža vzeti iz prometa 4 milijone bal bombaža, katerega nameravajo držati v skladiščih 2 leti. Ker bi se na ta način množila na trgu razpoložljivega bombaža občutno zmanjšala, bi bilo sigurno pričakovati, da se cene zopet dvignejo. Producenti so v ta namen naprosili predsednika Coolidgeja za kredit v znesku 150—175 milijonov dolarjev. Za pričetek leto se namerava produkcija znatno zmanjšati.

Borza

22. oktobra 1926.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.48—13.51 (13.48—13.51), Italija 242.22—244.22 (249—251), London 274.20 do 275.20 (274.20—275.20), Newyork 56.45—56.65 (56.463—56.663), Pariz 171 den. (174.18—176.18), Praga 167.40—168.20 (167.40—168.20), Dunaj 7.975 do 8.005 (7.975—8.005), Curih 10.9275—10.9575 (10.9275—10.9575).

Curih. Belgrad 9.1475 (9.1475), Pešta 72.50 (72.50), Berlin 123.3125 (123.3125), Italija 22.60 (23), London 25.1475 (25.13), Newyork 518.625 (518.125), Pariz 15.55 (15.925), Praga 15.3425 (15.3325), Dunaj 73.0625 (73.05), Bukarešt 2.755 (2.75), Sofija 3.75 (3.7475), Bruselj 14.625 (14.75), Amsterdam 207.30 (207.225), Varšava 59.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.475—12.515, Kodanj 188.30—188.70, London 34.315—34.415, Milan 20.72—20.82, Newyork 70.55—71.06, Pariz 21.16—21.25, Varšava 78.15—78.65. — Valute: dolarji 707.10—711.10, lira 30.60—30.76, dinar 12.435 do 12.505, češkoslovaška krona 20.9275—21.0475.

Praga. Devize: Lira 147.65, Zagreb 59.73, Pariz 101.175, London 163.60, Newyork 33.70.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 72—73.25, vojna odškodnina 305 den., zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 194—198, Ljublj. kreditna 150 den., Merkantila 95—98, Pravedniona 866—868, Kred. zavod 165—175, Strojne 86—90, zaklj. 88, Vevče 102 den., Stavbna 55—65, Sešir 104 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 72—72.75, agrari 43—43.25, vojna odškodnina 314.50—315, kasa 314.50 do 315, okt. 314—315, nov. 317.50—318, Hrv. esk. 100—101, Kred. 100—101, Hipobanka 55.50—56, Jugobanka 91—92.50, Pravedniona 865—870, Ljublj. kreditna 150 den., Srpska 130—131, Hrvatska banka 28 zaklj., Etno 125 zaklj., Zem. banka 137 den., Raguse 365 zaklj., Sečera 450—455, Nihag 12 bl., Gutmann 230—260, Slavex 100—105, Slavonija 31.50 do 32, Trbovlje 307.50—310, Vevče 102 den.

Dunaj. Don.-sav.-jadr. 790.000, Živno 725.000, Alpine 365.000, Kranjska industrijska 483.000, Trbovlje 386.000, Hrv. esk. 148.500, Leykam 125.000, Jugobanka 114.000, Avstrijske tvornice za dušik 244.000, Mundus 1.050.000, Slavex 127.000, Slavonija 37.900.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske (smreka, jelka), 28 mm, 4 m, od 16 napr., I, II, III, monte, media najmanj 23, fco vag. meja, 5 vag., 500, 500, zaklj. 500. Drva bukovca, suha, zdrava, meterska, fco vag. meja 22 den.

Zito in poljski pridelki: Pšenica baška, 75-76, 2%, fco nakl. post. 295, bl., pšenica, 73-74, fco vag. nakl. post. 290 bl., koruza umetno sušena za X, XI, XII, fco vag. nakl. post. 160 bl., koruza nova v klipu, fco vag. nakl. post. 85 bl., koruza nova, fco vag. nakl. post. 125 bl., oves novi, fco nakl. post. 155 bl., rž, 71-72, 2%, fco vag. n. p. 205 bl., ječmen krmilni, 62-63, fco vag. nakl. post. 160 bl., ječmen krmilni, 63-64, fco vag. nakl. post. 165 bl., ječmen polkrmilni, 65-66, fco vag. nakl. post. 180 bl., otrobi drobnj, fco vag. nakl. post. 125 bl., fižol beli, ¾%, fco vag. nakl. post. 155 bl., fižol prepeščen, fco vag. nakl. post. v vrečah, 315 bl., krompir, fco va. slov. post. 135 bl., laneno seme, fco Ljubljana, 380 den., laneno seme Podravina, fco Ljubljana, 370 den., laneno seme prekmursko, vag. Ljubljana parileta, 430 bl., seno sladko, stisnjeno, fco vag. slov. post. 100 bl.

Eksekutivni nakup: Pšenica potiska, 78 kg, 2%, promptno plačljivo 29 dni po sprejemu, par. št. Vid-Vižmarje, 1 vag., 365, 365, zaklj. 365.

Iz novosti drž. licejske knjižnice v Ljubljani.

(Priobčuje dr. Joža Glonar.)

(Izreži in shrani! Še boljše pa je, če izrežeš posamezno naslovo, ki te zanimajo, jih nalepiš na karton in sproti alfabetično urediš!)

Albrecht H.: Winckelmann contra Rembrandt als Erzieher oder unsere künstlerische Selbsterziehung. Anklam, 1895. (41.082.)

Ausstellung, Internationale, für Buchgewerbe und Graphik, Leipzig 1914, Österreichisches Haus, Wien 1914. (40.114.)

Baum E.: Sind die Tschechen ein slavischer Volk? Neues über die Motive des Sprachkampfes in Österreich. Strassburg 1908. (41.079.)

Bidlo J.: Jednota bratrská v prvním vyhnání svém (1548—61). V Praze 1910. (40.919.)

Bogeng G. A. E.: Streifzüge eines Bücherfreundes. Weimar 1915. (40.220.)

Brinar J.: A. M. Slomšek kot pedagog. V Celju 1901. (40.323.)

Billow B. W. v.: Die Krisis. Berlin 1922. (II 42.042—5.)

Byk S. A.: Die Physiologie des Schönen. Leipzig 1878. (42.379.)

Cousin V.: Introduction à l'histoire de la philosophie. Paris 1828. (42.370.)

Devine Edw. T.: The family and social work. New York 1912. (40.733.)

Dühring E.: Kritische Geschichte der Philosophie von ihren Anfängen bis zur Gegenwart. Leipzig 1878. (42.380.)

Edinost. Glasilo slovenskega političnega društva tržaške okolice. V Trstu 1876— (IV 42.583.)

Foerster Fr. W.: Schule und Charakter. Zürich 1914. (40.344.)

Frank P.: Kurzgefasstes Tonkünstlerlexikon. Leipzig, 1926. (42.348.)

Gairs A.: Antike Baureste ausserhalb des Amphitheatrs in Pola. Wien 1915. (II 40.441.)

Graber G.: Sagen aus Kärnten. Leipzig 1914. (40.083.)

Grol M.: Женевска конференција о југословенском уједињену. Женева 1918 (40.956.)

Hrbig G.: Aufgaben der Kunstphysiologie. München 1897. (41.078.)

Holtzendorf Fr. v.: Die Principien der Politik. Berlin 1869. (42.401.)

Hoops J.: Waldbäume und Kulturpflanzen im germanischen Altertum. Strassburg 1905. (40.113.)

Jugoslavija. Огранъ Словенскъ. Yugoslavia. A Slovenian Weekly. Petrograd, 1916—17 (II 40.942.)

Keller H.: The story of my life. New York 1904. (40.746.)

Kirchner Fr.: Die Hauptpunkte der Metaphysik. Cöthen 1880. (42.368.)

Küster A.: Die deutsche Literatur der Aufklärungszeit. Heidelberg 1925. (42.357.)

Krebs N.: Länderkunde der österreichischen Alpen. Stuttgart 1913. (40.194.)

Liman O.: Almanach der Militär-Literatur. Leipzig 1909— (42.497.)

List, Goricki V. Gorici 1914—15. (IV 42.584.)

Lopatić R.: Oko Kupe i Korane. Zagreb 1895. (40.068.)

Mach E.: Erkenntnis und Irrtum. Skizzen zur Psychologie der Forschung. Leipzig 1917. (40.574.)

Sir H. Rider Haggard:

25

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Ko sem tako slonel na zidu in užival krasni razgled, sem zapazil nekega človeka, ki je prišel po stopnicah steze od reke navzgor in odšel v senco ulice. Nisem se zmenil zanj, dokler nisem naenkrat slišal oddaljenih glasov; ko sem se ozrl, sem opazil, da se je oni človek razgovarjal z neko žensko, s katero se je bil sešel ob vzglavju steze, ki je držala do onih vrat. Ljubavni sestanek, sem si mislil; in ker taki prizori zanimajo človeka, posebno mladega, sem opazoval dvojico. Kmalu sem zaznal, da pri tem sestanku ni bilo nobene nežnosti, vsaj ne pri njem, ki se je venomer umikal nazaj proti meni, kakor da bi se hotel podati zopet v čoln, v katerem se je bil brez dvoma pripeljal; jaz sem se čudil temu, kajti obraz ženske je bil v mesečini celo iz tiste oddalje videti jako lep. Možakovega obraza pa nisem videl, ker mi je skoraj ves čas kazal hrbet in povrh tega nosil širok sombrero (klobuk z zelo širokimi okraji), ki ga je zakrival. Bližala sta se mi vedno bolj; možak se je vedno umikal, s hrbtom proti meni, ženska pa venomer za njim, dokler nista naposled prišla tako blizu, da sem razločno slišal njun razgovor. Ženska je resno prosila moža.

»Vendar me ne boš zapustil,« je rekla, »sedaj, ko si me poročil in prisegel zvestobo; nimaš srca, da bi me zapustil. Vse sem zapustila zavaljo tebe, vsemu sem se odrekla. In sedaj sem v veliki stiski. Jaz...« pri tej besedi je začela tako tiho govoriti, da nisem mogel slišati njenih besedi.

Nato je on spregovoril. »Predraga moja, obožujem te kakor sem te vedno. Ampak za nekoliko časa se morava ločiti. Mnogo hvale si mi dolžna, Izabela. Rešil sem te iz hudega položaja, naučil sem

te, kaj se pravi živeti in ljubiti. Spričo tvojih prednosti in čarov, velikih čarov, ti bo ta nauk v velik hasek. Denarja ti ne morem dati, ker ga sam nimam odveč, zato pa sem ti dal izkušnjo, ki je daleko več vredna. S tem se poslavljam za nekoliko časa, dasi mi srce poka. Vendar...« in začel je govoriti tako tiho, da ga nisem mogel razumeti.

Ko je govoril dalje, sem se začel tresti po vsem životu. Prizor je bil res da ganljiv, ampak to me ni tako razburilo kakor možakov glas in njegovo kretanje, ki me je spominjalo — ne, saj ni bilo mogoče!

O, ne bodi tako okruten,« je rekla ženska,« da bi pustil mene, svojo ženo tako samo in v taki stiski. Vzemim sebe, Juan, prosim te! In prišla je za roko in se ga oprijela.

On pa se je je surovo otrese; pri tem mu je padel široki klobuk na tla in mesec mu je posvetil v obraz. Za Boga! Bil je v resnici on — Juan de Garcia in nikdo drugi! Nisem se motil. To je bil tisti globoko zarežani, okrutni obraz, visoko čelo z brazgotino, majhne porogljive ustnice, spičasta brada in kodrasti lasje. Golo naključje ga mi je dalo v noke in bil sem odločen, da ga ubijem ali pa on mene ubije.

Stopil sem tri korake naprej, obstal pred njim in izdrl meč.

»Kaj, golobica moja, ljubčka imaš pri sebi?« je rekel in začuden stopil nazaj. »Tvoj posel, señor? Ali si tukaj, da braniš lepoto v stiski?«

Jaz sem tukaj, Juan de Garcia, da maščujem žensko, katero si bil umoril. Ali se spominjaš na breg ob reki tam na Angleškem, kjer si slučajno srečal neko gospo, katero si poznal in jo pustil mrtvo? Ako pa si mogoče že pozabil na vse to, se boš pa vsaj spomnil na tole, kar nosim seboj, da te ubijem,« in zavil sem meč.

»Sveta Mati božja! Tisti angleški dečak, ki...« in umolknil je.

»Thomas Wingfield, ki te je premlatil in zvezal in ki ima sedaj namen, da dovrši, kar je bil pričel tam v daljni deželi, kakor je bil prisegel. Potegni svoj meč, Juan de Garcia, sicer te prebodem na mestu, kjer stojiš.«

De Garcia je poslušal ta govor, ki diši nekoliko po glediščnem odru, kakor se mi dandanes dozdeva, dasi sem govoril silno resno; obraz mu je postal kot obraz volka, ki je padel v past. Videl sem pa, da ga ni bila volja boriti se, ne iz bojazljivosti — zakaj on ni bil bojazljivec, da sem pravičen — ampak iz praznovernosti. Bal se je boja z menoj, ker je, kakor sem pozneje doznal, živel v veri, da bom jaz njegova smrt; to je bil tudi glavni vzrok, da me je skušal ubiti, ko sva se prvokrat videla.

»Dvoboj ima svoje postave, señor,« je dejal vljudno. »Ni navada dvobojevati se brez pribojnikov in v prisotnosti ženske. Ako misliš, da imaš kako pritožbo zoper mene — ne vem, zakaj se togetiš, niti ne poznam imena, s katerim me kličeš — sem pripravljen sestati se s teboj, kjer in kedar hočeš.« Ko je govoril, je ves čas pogledoval preko rame, in iskal pot, kako bi pobegnil.

»Sedaj se mi postavi nasproti,« sem zavpil. Potegni meč, sicer udarim!«

Nato je potegnil svoj meč; srdito sva se spoprijela, da so se iskre kresale in se je zvenik udarcev jekla ob jeklo razlegal po mirni, tihi ulici. Izprva me je nekoliko nadkriljeval, kajti v svoji razjarjenosti sem se preveč razvnel in divje tolkel; kmalu pa sem postal bolj hladnokrvn in se miren lotil posla. Nameraval sem ga usmrtiti — zavedal sem se, da ga ubijem, ako nikdo ne pride vmes. Bil je še vedno boljši sabljač od mene, saj sploh še nikdar nisem videl teh španskih rapirjev do onega časa, ko sem se bil boril doma z njim (rapir je lahek top meč z ostro špičo za prebod); toda na moji strani je bila mladost in pravica, in sem imel oči bistre kot orej in pest kakor jeklo.

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

UNDERWOOD

pri Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ul. 6/I. Telefon štev. 980.

UNDERWOOD

Meinong A.: Über Möglichkeit und Wahrscheinlichkeit. Beiträge zur Gegenstandstheorie u. Erkenntnistheorie. Leipzig 1915. (42.290.)
Miethe A.: Künstlerische Landschaftsphotographie. Halle a. S. 1911. (II 42.015.)
Mill J. St.: Unterordnung der Frauen. Graz 1869. (41.018.)

Morgan L. H.: Die Urgesellschaft. Untersuchungen über den Fortschritt der Menschheit aus der Wildheit durch die Barbarei zur Zivilisation. Stuttgart 1891. (42.308.)
Müller K. H.: Weltpolitisches. Das Aufklärungsbuch für Heer und Heimat. Hamburg 1918. (40.814.)

Nitzsche Fr.: Werke. Leipzig, 1901—18. (40.771.)
Noiré L.: Einleitung und Begründung einer monistischen Erkenntnistheorie. Leipzig 1877. (42.392.)

Novak V.: Najstariji dalmatinski rukopis Evangelium Spalatense. Split 1923. (II 42.036—46.)
Ortner Stj.: Ljudevit Gaj, prvi hrvatski bibliofil. Zagreb 1902. (40.245.)

Petrović St.: Hrvatska kr. sveučilišna biblioteka. U Zagrebu 1913. (II 40.190.)

Primorac. Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. V Gorici 1893— (III 42.564.)

Ristow G.: Ehrenkodex. Wien 1909. (42.507.)

Ruland L.: Die Geschichte der kirchlichen Leichenfeier. Regensburg 1901. (42.412.)

Sanktion. Die pragmatische, Authentische Texte samt Erläuterungen und Übersetzungen... Hg. v. G. Turba. Wien 1913. (II 41.084.)

Scheffler K.: Deutsche Kunst. Berlin 1918. (40.437.)

Sehler M.: Der Formalismus in der Ethik und die formale Wertethik. Halle a. S. 1916. (II 40.433.)

Schneider O.: Transcendental-Psychologie. Ein kritisch-philosophischer Versuch. Leipzig 1890. (42.326.)

Schwarz H.: Elemente der Zahlentheorie. Halle 1855. (42.346.)

Singer A.: Geschichte des Dreihundes. Leipzig 1914. (41.076.)

Soča. Organ slovenskega političnega društva za brambo narodnih pravic. V Gorici 1871— (III, IV 42.585.)

Stevović J. N.: Dictionnaire de poche français-serbe. Belgrade 1925. (42.590.)

Seringer V.: Priručni rječnik tujih riječi i fraza. Zagreb 1906. (40.779.)

Vasić Dr. V.: Karakter i mentalitet jednog pokolenja. Novi Sad 1919. (40.968.)

Voullième E.: Die deutschen Drucker des XV. Jh. Berlin 1922. (II 42.016.)

Vrba R.: Der Nationalitäten- und Verfassungsconflict in Österreich. Prag 1901. (41.060.)

Weinmann K.: Geschichte der Kirchenmusik mit besonderer Berücksichtigung der kirchenmusikalischen Restauration im 19. Jahrh. Kempten 1913. (40.778—64/5.)

Westheim P.: Oskar Kokoschka. Potsdam 1919. (II 42.013.)

Wöhlin H.: Kunstgeschichtliche Grundbegriffe. München 1917. (II 40.466.)

Zemplén K.: Welcher Schiffstyp sollte dem Überdreadnought folgen? Pola 1914. (40.945.)

Zimmermann Stj.: Opća poetika. Zagreb 1918. (40.781.)

Zupančič B.: Le raisonnement logique dans l'enseignement mathématique secondaire et universitaire. Cambridge 1912. (40.723.)

Sport

SPORT V MARIBORU.

Kolesarska dirka za prvenstvo kluba »Edelweiss«. — V nedeljo 24. t. m. se vrši ob 14 kolesarska dirka za prvenstvo kluba »Edelweiss 4900«. — Dirka se v treh oddelkih:

1. Dirka za prvenstvo kluba na progi 30 km za vse klubove člane. Zmagovalec dobi naslov prvaka za leto 1926. in 1927. in srebrno kolajno.
2. Dirka senijorjev na progi 10 km. Udeležbe se je člani kluba, stari nad 35 let.

3. Dirka v počasnih vožnji na progi 500 m. Udeležba prosta za vse kolesarje Maribora.

Start in cilj je pri prvem kilometrskega kamnu na Koroški cesti (poleg gostilne Znidaršič). — Prijavnina znaša za vse skupine 10 Din. Dirka se po običnih kolesarskih pravilih.

RIGOUTOT — ALZIN.

Dan po velikem boju sta se spet udarila, topot v četverboju, spet je zmagal Rigoutot.

	Rigoutot	Alzin:
Obojernoči sunek	170 kg	135 kg
Potez z desnico	105 kg	85 kg
Potez z levico	90 "	75 "
Obojernoči tezo	95 "	107.5 "
Obojernoči sunek	170 "	135 "
	460 kg	402.5 kg

KARDINAL IN BOKSERSKI PRVAK TUNNEY.

Pred par dnevi je sprejel kardinal Hayes Tunneya v svoji palači v New Yorku. Vemo, da je Tunney po rodu Irec, torej gotovo katolik. Kar-

dinal se je s Tunneyem dolgo časa pogovarjal o njegovih skušnjah v ameriški mornarici — Tunney je bil prej mornar —, nato je pa dejal: »Mladina Amerike gleda na vas kot na njenega vodnika in njen zglede, in sem prepričan, da ne bo razočarana«. Kardinal je čestital Tunneyu k njegovi ponižnosti in je rekel, da so mu njegove moralne lastnosti prav toliko pomagale pri izvojevanju svetovnega prvenstva kot njegove fizične moči.

V natančnem pogovoru o vplivu bokserkega prvaka na mladino je opozoril kardinal na govor, ki ga je imel Tunney pred kratkim pred dečki v neki sirotišnici na Staten Islandu. Povedal mu je, kako dober vtis je napravil njegov govor na dečke. »Od tedaj naprej je več dečkov prostovoljno sklenilo, tako sem izvedel, da ne bodo več kadili in da bodo boljše sportniki, kot so bili doslej. Nikdar več ne bodo mrmrali, če bo sodnik razsodil njim v škodo, brez godrnjanja bodo sprejeli vsako razsodbo. «Dečki Amerike vidijo v vas vzor! Opuštev kajena in klonitev pod disciplino, to je menda za mladega fanta ameriške proste vzgoje prav dosti.

STROŠKI AMSTERDAMSKE OLIMPIADE 1928.

So res veliki. Proračun olimpijskega odbora izkazuje 2.232.500 holandskih goldinarjev dohodkov in 2.195.500 goldinarjev stroškov. Dobrohoti so torej: holandsko olimpijsko posojilo 500.000 goldinarjev, razna naklonila 725.000 goldinarjev, prispevek mesta Amsterdama 250.000 goldinarjev, zasebne zbirke 175.000 goldinarjev; ostalo pride na vstopnice, ki jih računajo s 350.000 goldinarji; dalje na najemnine, prodajo olimpijskih znamk, olimpijskega časopisa itd.

Izdatki izkazujejo v prvi vrsti stroške za zgradbo stadiona v znesku 1.377.000 goldinarjev. Večji del stroškov za stadion vzame stadion kot tak, 790.000 goldinarjev; 70.000 goldinarjev bo stalo dirkališče, 65.000 tekališče v stadionu, 110 tisoč poslopja za sabljanje, težko atletiko itd., 273.000 goldinarjev za zgradbo potrebnih cest in za vzdrževanje vse naprave. Za olimpijske kolajne in diplome bodo dali 24.000 goldinarjev, za reklamo 60.000 goldinarjev.

Holandski goldinar je vreden približno 23 dinarjev. Če preračunimo, potem šele vidimo, kako velike so označene vsote.

Izpred sodišča

Nekaj o ljubljanskih dekletih.

Nekje na ljubljanski periferiji — natančno kje, ne smemo povedati — so si bila sosedna dekleta prav dobre prijateljice. Zbirale so se navadno pri stojnici, kjer kraljuje rdeča in okrogla Francka, ki prodaja sladke piškote in poslučuje svoje »kundsafte« z najnovejšimi lokalnimi novicami. Pa je odšla stasita in ponosna Nada na počitnice. Dekleta, njene dobre prijateljice, so imele takoj zaupno sejo pri Francini stojnici. Drobna Lojzka z malimi, prebrisanimi očesi je takoj uganila: »Ja, detektivki so se zanimali za trgovino, kjer je Nada doma. Ah, že vem: Nada pravi, da gre na počitnice, v resnici gre pa za tri tedne v zapor. Ko pride ven, gre pa njena sestra Viki za tri mesece noter!« To je slišala tudi črnolasa Pavla. Strogo zaupno, prosim, zaupno!

Francka je hotela pa še natančneje vedeti in je takoj nato vprašala razborito Pepco: »Ti, poslušaj, gotovo veš kaj več, ali je res, da gre Nada v zapor? Gotovo veš, saj sta si bila dobra z Nadinim bratom?«

In že je govorila vsa okolica, da gresta Nada in Viki v zapor. Ja, nekega Jada sta ogoljufali za 80.000 kron, ali morda tudi dinarjev, se ne ve natančno.

Nada in Viki pa huda, kako tudi ne. Hvala lepa za počitnice v zaporu! Tožba je sledila tožbi. Lojzka se je na magistratu komaj, komaj poravnala z Nado, dobro vedoč, da ni dobro, vsako svojo dobro misel prinesiti na dobro namazani jeziček. Francka je morala pa pred okrajnega sodnika.

Gospod sodnik hoče dobro dekletom: »Dajte, poravnajte se in pazite v bodoče na svoj jezik. Francka pa ne in ne: »Stroškov pa že ne bom nosila!« Sodnik zaslišuje priče, sama mlada, temperamentna dekleta.

Priča Pepca se ne more nič več spomniti in pristavi pikro: »Za Nadinu družino se jaz najmanj ne zanimam!«

Sodnik: »Kaj pa Nadin brat ali ni bil včasih vaš fant?«

Pepca presliži in odgovarja na druga vprašanja.

Sodnik: »To gre kot telegraf, ena nekaj reče, pa ve to že vsa Ljubljana! Poravnajte se, saj ste si prijateljice in celo »dobre!«

Francka se udaja: »Koliko bo stroškov?«

Sodnik: »Bomo že določili! Vsekakor vas pride ceneje, kakor če gre pravda naprej!«

Francka: »No, bom pa plačala!«

In tako se je poravnala tožba proti Franci. Na vrsto pridejo še druge tožbe proti Pavli in Lojzki, vse radi te »velike« afere, ki že dolgo razburja ta naš idilični kot Ljubljane.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 22. oktobra 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro- meter	Toplota v °C	Rel. vlag. v %	Veter in brzina v m	Oblat- nost 0—10	Vrsta padavin	Najvišja temp.	Najnižja temp.
kraj	čas					ob opazovanju	v mm do 7h	
Ljubljana (dvorec)	7	747,3	12,9	89	SSW 0,5	10	po nevihti	19,7
	8	747,3	13,2	89	SW 0,5	10		
	14	746,8	14,4	80	S 1	10	dež	
	21	744,6	13,0	93	N 0,5	10	dež, megla	16,2 7,2
Maribor		746,4	14,0	88	SE 9	10		15 2
Zagreb		748,0	14,0	91	SSW 9	10		14 13
Belgrad	8	753,4	15,0	78	SE 7	7		19 13
Sarajevo		753,4	18,0	55	S 5	8		21 16
Skoplje		760,0	13,0	74	mirno	5		17 6
Dubrovnik		755,1	21,0	87	S 13	8		23 13
Split		751,8	19,0	93	SE 20	10	mojre burno	19 13
Praga	7	779,5	5,0	—	SW 1,5	10		5 3

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. (Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajska vremenska napoved za soboto, dne 23. oktobra: Kritično in negotovo vreme.

Povpr. barometer nižji ko včeraj za 8,8 mm.

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karol Čež.

Izdajatelj: dr. Fr. Kulovec.

Urednik: Josip Fr. Knaflič.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1:50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrtic se računajo više. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Deklica 15 let stara, s 7 razredi osnovne šole, išče mesta UČENKE na deželi. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 7276.

30 dobrih zidarjev se sprejme za Centralo v Kamniku — Perovo.

Učenka pridna in pošt., z boljšo šol. izobrazbo, se sprejme v mod. trgovino. Več v upr. lista pod št. 7238.

Strojni ključavničar išče mesto

kurjača Naslov pod: »Ključavničar« št. 7254 upravi lista.

Iščem dve PLETILJI za nogavice na stroj za takoj. Stanovanje in hrana v hiši. Plača po dogovoru. — Naslov: Pletiona čarapa i maja - Karlovac, Banija 130 b. 7273

Pekovski mojstri! mlin za drobitnice (Bröselmühle) z ročnim pogonom, stroj za mešanje (Universalknetmaschine) ter stroj za kekse (Keksausstecher) znam. Werner & Pfeiderer, proda zelo ugodno JOS. KIRBISCH, Celje. 7281

Trgovski lokal v Ljubljani, po možnosti s stranskimi prostori in skladiščem, se išče. — Ponudbe na anončni zavod MATELIČ pod št. 7278

Zaradi pomanjkanja prostora zelo ugodno prodam dva dobro ohranjena

pletilna stroja št. 6/23 in 8/26. — Naslov v upr. lista pod št. 7290.

Ogledalo veliko, verjetno necijansko, s podstavk., marmornato ploščo, in nastavek z zamorcem, ugod. naprodaj. Ljubljana, Gallusova nabrežje št. 27. 7274

Ušel je mlad pes vel. pasme, rumene barve, pasje marke št. 1054. Naznanilo sprejme iz prijaznosti trgovina pri Solcu, Pogačarjev trg.

Dobro ohranj., šamotno **ŽELEZNO PEČ** srednje velikosti, event. Lutzovo, kupim. — Roza Slana, Gosposvetska cesta št. 13/74. 7240

NAGROBNIČE Tretji premenjeni natis. Uredil Francšek Marolt, učitelj. Broširano Din 16,—, vezano Din 20,—.

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana

GRAMOF. plošče rabljene, zamenjujemo in jemljemo v račun. A. Rasberger, Ljubljana - Tavčarjeva ulica 5. 6935

Peči, štedilnike, alomoznice, brzoparilnice, vodne in gnojnice črpalke, vodovodne cevi, strešno lepenco, cement, mesoreznice nudi najcen. FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Volno in bombaž za st. in pletenje in vsakovrsta ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Štedilnik zidan, star ali samo železje, kupim. — Naslov v upr. lista pod št. 7261.

TRGOVINA s hišo vred na prometnem kraju brez konkurence, 15 minut od postaje Poljčane, 20 minut od cerkve in šole, takoj naprodaj pri lastniku Ant. Knaflič, Lučička vas, p. Poljčane.

VRATARJA išče za takoj industrijalno podjetje v provinci. Isti mora biti oženjen, toda brez otrok, brezpogojno zanesljiv in trezen. Interesenti z znanjem hrvatskega in nemškega jezika in ki razpolagajo z večletnimi spričevanji — naj predlože svoje ponudbe s prepisi spričeval in z označbo plače pod št. 7287

Za Vse sveti se dobe lepe krizanteme vseh vrst — in VENCII, pri vrtnarju F. URBANEK Kralj Matjaževa ulica 7, MARIBOR.

NAGROBNIČE Tretji premenjeni natis. Uredil Francšek Marolt, učitelj. Broširano Din 16,—, vezano Din 20,—.

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana

GRAMOF. plošče rabljene, zamenjujemo in jemljemo v račun. A. Rasberger, Ljubljana - Tavčarjeva ulica 5. 6935

Peči, štedilnike, alomoznice, brzoparilnice, vodne in gnojnice črpalke, vodovodne cevi, strešno lepenco, cement, mesoreznice nudi najcen. FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Volno in bombaž za st. in pletenje in vsakovrsta ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Štedilnik zidan, star ali samo železje, kupim. — Naslov v upr. lista pod št. 7261.

TRGOVINA s hišo vred na prometnem kraju brez konkurence, 15 minut od postaje Poljčane, 20 minut od cerkve in šole, takoj naprodaj pri lastniku Ant. Knaflič, Lučička vas, p. Poljčane.

VRATARJA išče za takoj industrijalno podjetje v provinci. Isti mora biti oženjen, toda brez otrok, brezpogojno zanesljiv in trezen. Interesenti z znanjem hrvatskega in nemškega jezika in ki razpolagajo z večletnimi spričevanji — naj predlože svoje ponudbe s prepisi spričeval in z označbo plače pod št. 7287

Za Vse sveti se dobe lepe krizanteme vseh vrst — in VENCII, pri vrtnarju F. URBANEK Kralj Matjaževa ulica 7, MARIBOR.

NAGROBNIČE Tretji premenjeni natis. Uredil Francšek Marolt, učitelj. Broširano Din 16,—, vezano Din 20,—.

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana

GRAMOF. plošče rabljene, zamenjujemo in jemljemo v račun. A. Rasberger, Ljubljana - Tavčarjeva ulica 5. 6935

Peči, štedilnike, alomoznice, brzoparilnice, vodne in gnojnice črpalke, vodovodne cevi, strešno lepenco, cement, mesoreznice nudi najcen. FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Volno in bombaž za st. in pletenje in vsakovrsta ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Štedilnik zidan, star ali samo železje, kupim. — Naslov v upr. lista pod št. 7261.

TRGOVINA s hišo vred na prometnem kraju brez konkurence, 15 minut od postaje Poljčane, 20 minut od cerkve in šole, takoj naprodaj pri lastniku Ant. Knaflič, Lučička vas, p. Poljčane.

VRATARJA išče za takoj industrijalno podjetje v provinci. Isti mora biti oženjen, toda brez otrok, brezpogojno zanesljiv in trezen. Interesenti z znanjem hrvatskega in nemškega jezika in ki razpolagajo z večletnimi spričevanji — naj predlože svoje ponudbe s prepisi spričeval in z označbo plače pod št. 7287

Za Vse sveti se dobe lepe krizanteme vseh vrst — in VENCII, pri vrtnarju F. URBANEK Kralj Matjaževa ulica 7, MARIBOR.

NAGROBNIČE Tretji premenjeni natis. Uredil Francšek Marolt, učitelj. Broširano Din 16,—, vezano Din 20,—.

Jugoslovanska knjigarna Ljubljana

GRAMOF. plošče rabljene, zamenjujemo in jemljemo v račun. A. Rasberger, Ljubljana - Tavčarjeva ulica 5. 6935

Peči, štedilnike, alomoznice, brzoparilnice, vodne in gnojnice črpalke, vodovodne cevi, strešno lepenco, cement, mesoreznice nudi najcen. FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Volno in bombaž za st. in pletenje in vsakovrsta ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu PRELOGU — Ljubljana, Stari trg št. 12 — in Židovska ulica št. 4.

Steklena strešna opeka je zopet na zalogi pri »ZDRUŽENIH OPEKARNAH« d. d. v Ljubljani.

Štedilnik zidan, star ali samo železje, kupim. — Naslov v upr. lista pod št. 7261.

TRGOVINA s hišo vred na prometnem kraju brez konkurence, 15 minut od postaje Poljčane, 20 minut od cerkve in šole, takoj naprodaj pri lastniku Ant. Knaflič, Lučička vas, p. Poljčane.

VRATARJA išče za takoj industrijalno podjetje v provinci. Isti mora biti oženjen, toda brez otrok, brezpogojno zanesljiv in trezen. Interesenti z znanjem hrvatskega in nemškega jezika in ki razpolagajo z večletnimi spričevanji — naj predlože svoje ponudbe s prepisi spričeval in z označbo plače pod št. 7287

Za Vse sveti se dobe lepe krizanteme vseh vrst — in VENCII, pri vrtnarju F. URB